

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ : ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ

**ΜΗΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ**

**ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
Παππάς Γεώργιος**

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2015

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με την παρακάτω εργασία καθίσταται σαφές το φαινόμενο του πληθωρισμού και αποπληθωρισμού καθώς και η λογιστική που συνδέεται με αυτό. Ορίζονται βασικές έννοιες του φαινομένου αυτού αλλά και συμπληρωματικοί ορισμοί που συνδέονται με αυτό. Στο περιεχόμενο της εργασίας γίνεται διάκριση διαφόρων δεικτών, που επιδρούν στη λογιστική αποτύπωση του πληθωρισμού. Παρουσιάζονται διαφορές που εντοπίζονται με την κλασική θεωρία της λογιστικής και πως, το φαινόμενο του πληθωρισμού επηρεάζει, διαστρεβλώνοντας τα αποτελέσματα της. Επίσης αποτυπώνεται πως ο πληθωρισμός αποδιοργανώνει τις επιχειρήσεις, διότι αδυνατούν να τον προβλέψουν και να τον ενσωματώσουν στην ομαλή λειτουργία τους, αφού επηρεάζει διαθέσιμα, αποσβέσεις μηχανημάτων και απαιτήσεις. Εκτός από τις επιχειρήσεις θύμα του φαινομένου, πέφτουν και οι οικονομίες κρατών.

Τέλος κατά την ανάγνωση της πτυχιακής συμπεραίνουμε την αναγκαιότητα της λογιστικής πληθωρισμού και αποπληθωρισμού με παραδείγματα που το αποδεικνύουν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	6
1.ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΟΡΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	6
1.1ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ.....	6
1.1.1ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ.....	6
1.1.2ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ.....	7
1.2ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΟΥ.....	7
1.2.1ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ.....	7
1.2.2.ΥΠΕΡΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ.....	8
1.2.3ΣΤΑΣΙΜΟΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ.....	8
1.2.4ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ, ΠΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ.....	8
1.3ΜΟΝΑΔΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	9
1.3.1ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ.....	9
1.3.2 Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ, Η ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΚΑΙ Η ΕΚΤ.....	10
1.4 ΣΥΓΚΡΙΣΙΜΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ.....	11
1.5 ΤΙΜΑΡΙΘΜΟΣ.....	11
1.5.1ΤΙΜΑΡΙΘΜΟΠΟΙΗΣΗ.....	11
1.6 ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΙ Η ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ....	12
1.6.1ΤΙΜΗ.....	12
1.6.2. ΜΕΤΡΗΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΤΙΜΩΝ.....	13
1.6.3 ΠΛΗΘΩΡΙΣΤΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.....	14
1.6.3.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΠΛΗΘΩΡΙΣΤΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.....	14
1.7 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΡΥΘΜΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	16
1.7.1.ΑΙΤΙΑ.....	16
1.8 ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	21
2.ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	21
2.1ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	21
2.1.1 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΖΗΤΗΣΗΣ.....	21
2.1.2 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ.....	22
2.2 Η ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	23
2.3ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ.....	24
2.3.1ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ	

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	24
2.4 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑ ΚΑΙ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ.....	24
2.5 ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ, ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	26
3 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	26
3.1 ΠΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΤΟΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟ.....	26
3.1.1 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ.....	26
3.1.2 ΛΟΓΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ.....	28
3.2.ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ.....	29
3.2.1.ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ Ή ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ.....	30
3.2.2 ΜΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ.....	30
3.2.3 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕ ΔΙΠΛΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ.....	31
3.2.4 ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	32
3.2.5 ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ.....	36
3.2.6 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ-ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.....	36
3.2.7 ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ.....	37
3.2.8 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ.....	38
3.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	39
4.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ –ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	39
4.1.1 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ.....	39
4.1.2 ΣΤΗΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ.....	40
4.1.3 ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	41
ΕΝΘΕΤΟ.....	42
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	47

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Λογιστική είναι η πηγή πληροφόρησης όλων των στοιχείων εκείνων που αφορούν την βιωσιμότητα και την εξέλιξη των επιχειρήσεων. Τι γίνεται όταν τα στοιχεία αυτά αποτυπώνουν την πραγματικότητα αλλά εκτροχιάζονται από άλλους παράγοντες και δίνουν εσφαλμένα αποτελέσματα;

Ο πληθωρισμός διαστρεβλώνει την αξία των νομισματικών μονάδων, με αποτέλεσμα τα εξαγόμενα της λογιστικής ιστορικού κόστους να διαστρεβλώνονται. Και η παραπληροφόρηση αυτή είναι ανάλογη του μεγέθους του πληθωρισμού. Ο πληθωρισμός είναι ένα φαινόμενο διεθνές. Αφορά τις περισσότερες αν όχι όλες τις χώρες. Πολλές χώρες καταφέρνουν και τον διατηρούν σε 'λογικά' επίπεδα. Δυστυχώς όχι και η χώρα μας. Στην Ελλάδα ο πληθωρισμός καλπάζει σε διψήφιο νούμερο 25 έτη και πλέον. Αποτέλεσμα αυτού, οι οικονομικές καταστάσεις που αφορούν τις επιχειρήσεις να μην είναι αληθής. Να παραπλανούν τους ενδιαφερόμενους, είτε αυτοί είναι οι ίδιοι οι επιχειρηματίες, είτε οι τράπεζες, είτε ακόμα και το ίδιο το κράτος. Όπως θα δούμε και στην συνέχεια της εργασίας, ζημιογόνες χρήσης εμφανίζονται κερδοφόρες και το αντίθετο. Επιβάλλονται φόροι επί εικονικών κερδών και διανέμονται πλασματικά κέρδη. Ευνόητα είναι τα επακόλουθα για τις επιχειρήσεις αλλά και για την οικονομία του κράτους μας.

Η παρούσα εργασία καλείται στο πρώτο κεφάλαιο να διευκρινίσει και να ξεδιαλύνει όρους που αφορούν τον πληθωρισμό, πως αυτός υπολογίζεται καθώς και τι τον επηρεάζει. Μέσα στο κεφάλαιο αυτό δίνεται ο όρος τιμάριθμος και η διαφορά του από την έννοια πληθωρισμός, έννοιες που συχνά συγχέονται. Όμως άλλο ο πυρετός και άλλο το θερμόμετρο. Επίσης δίνονται οι αιτίες και οι συνθήκες που τον δημιουργούν. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται προσπάθεια να εξηγηθεί η επιρροή του πληθωρισμού στην λογιστική και κατά επέκταση στην οικονομία. Δίδονται πολιτικές αντιμετώπισης του πληθωρισμού και δείγματα προσαρμογής της λογιστικής με την χρήση δεικτών πληθωρισμού. Στην συνέχεια στο τρίτο κεφάλαιο δίδεται εφαρμοσμένη λογιστική πληθωρισμού με παραδείγματα, ώστε να δοθεί οπτική εικόνα για την ευκολότερη κατανόηση όλων όσων αναφέρονται στην παρούσα εργασία. Διακρίνονται εμφανώς οι αδυναμίες της λογιστικής ιστορικού κόστους. Πως ο πληθωρισμός επηρεάζει τις οικονομικές καταστάσεις και διαστρεβλώνει εύκολα το αποτέλεσμα είτε αυτό είναι στα διαθέσιμα, είτε στα πάγια ή ακόμα και στις απαιτήσεις-υποχρεώσεις. Συμπερασματικά καταλήγει στο τελευταίο κεφάλαιο. Σε αυτό το κεφάλαιο αντιλαμβανόμενοι την αντικειμενική δυσκολία της εφαρμογής άλλης πέραν της λογιστικής ιστορικού κόστους, δίνονται προτάσεις εξισορρόπησης πληθωρισμού και παρούσας εφαρμοσμένης λογιστικής ιστορικού κόστους. Καθόλου εύκολο, μία λογιστική πάνω στην οποία έχουν διατυπωθεί νόμοι, όχι μόνο φορολογικοί αλλά και νομικοί εκατό και πλέον ετών να αλλάξει. Καθόλου εύκολο θα είναι συγκρίσιμα τα στοιχεία του παρελθόντος αν το μέτρο σύγκρισης αλλάξει. Τέλος αποτυπώνεται η Ελλάδα του σήμερα επηρεασμένη από το πληθωρισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΟΡΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ

1.1 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Πληθωρισμός είναι η συνεχής αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών μιας οικονομίας μέσα σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Ο πληθωρισμός μπορεί να είναι είτε θετικός, είτε αρνητικός (οπότε μιλάμε για αποπληθωρισμό). Ο Πληθωρισμός δεν υφίσταται όταν και η μεταβολή των τιμών δεν υφίσταται. Δηλαδή όταν οι τιμές σταθεροποιηθούν, ανεξαρτήτως αν είναι υψηλές ή όχι. Σε μια οικονομία όταν μετράμε τον πληθωρισμό, στην ουσία μελετάμε την ποσοστιαία μεταβολή του επιπέδου των τιμών, όχι για το σύνολο των αγαθών ή παροχή υπηρεσιών που καταναλώνονται, αλλά για κάποια συγκεκριμένα αγαθά ή υπηρεσίες. Για να μετρηθεί ο πληθωρισμός, λαμβάνεται υπόψη το ποσοστό μεταβολής του επιπέδου τιμών κατά την διάρκεια μιας ορισμένης χρονικής περιόδου. Από πολλές οικονομικές θεωρίες ο πληθωρισμός θεωρείται ένα Νομισματικό Φαινόμενο, δηλαδή ότι ο πληθωρισμός είναι αποτέλεσμα μόνο της αυξημένης προσφοράς χρήματος. Έτσι η ύπαρξη πληθωρισμού δεν επηρεάζει τα μεγέθη της πραγματικής οικονομίας (ως πραγματικά μεγέθη, ορίζονται οι Δημόσιες Δαπάνες, οι Ιδιωτικές Επενδύσεις, και η Ιδιωτική Κατανάλωση). Αυτό είναι και γνωστό ως κλασική διχοτομία. Άλλες θεωρίες βρίσκουν ότι πληθωρισμός μπορεί να έχει ρίζες και σε μη νομισματικά φαινόμενα. Οι Κεϋνσιανιστές οικονομολόγοι για παράδειγμα, πιστεύουν ότι υπάρχουν τριβές στην οικονομία που μπορούν να προκαλούν πληθωρισμό. Για τους Κεϋνσιανιστές υπάρχει μια αντίστροφη σχέση ανεργίας και πληθωρισμού, ώστε όταν ανεβαίνει το ένα πέφτει το άλλο. Αυτή η σχέση περιγράφεται με την καμπύλη Φίλιπς ⁽¹⁾

1.1.1. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ

Ο πληθωρισμός της ζήτησης είναι ο πληθωρισμός που προκύπτει από αύξηση της ζήτησης χρήματος. Η αύξηση αυτή οφείλεται:

- Αύξηση της προσφοράς του χρήματος.

(1) παράδειγμα της καμπύλης Phillips Όταν έχουμε υπερβάλλουσα ζήτηση εργασίας, τότε η αγορά τείνει να πιέζει προς τα επάνω τον ονομαστικό μισθό. Αυτό οδηγεί σε μείωση της ανεργίας (ήτοι αύξηση του προϊόντος) και ταυτόχρονα αύξηση των τιμών, γεγονός που θεμελιώνει την ύπαρξη της Καμπύλης Φίλιπς.

- Αύξηση δημοσίων δαπανών
- Προσδοκίες του κοινού για επιδείνωση του πληθωρισμού
- Αύξηση της ζήτησης από το εξωτερικό για εγχώρια εμπορεύματα

1.1.2. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Ο πληθωρισμός της προσφοράς είναι ο πληθωρισμός που προκύπτει από μείωση της προσφοράς χρήματος. Η μείωση αυτή οφείλεται:

- Αύξηση μισθών ταχύτερη από την αύξηση της εργατικής παραγωγικότητας
- Αύξηση κερδών μεγαλύτερη από την αύξηση της αποδοτικότητας του κεφαλαίου
- Ανατίμηση των εισαγόμενων πρώτων υλών
- Αύξηση των συντελεστών έμμεσης φορολογίας
- Αύξηση του κόστους δανειακών κεφαλαίων

1.2 ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΥΘΩΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΟΥ

1.2.1 ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Είναι μία κατάσταση στην οποία ο μέσος όρος των τιμών των προϊόντων και υπηρεσιών, αντί για να ανεβαίνουν κάθε χρόνο, πέφτουν. Δηλαδή στον αποπληθωρισμό, έχουμε αρνητικό πρόσημο. Το κύριο χαρακτηριστικό του είναι ότι βάζει την οικονομία σε έναν φαύλο κύκλο: εξαιτίας του αποπληθωρισμού, ο κόσμος δεν αγοράζει περιμένοντας οι τιμές να πέσουν κι άλλο (και εξαιτίας των μειωμένων του εισοδημάτων εξαιτίας αυτού), με αποτέλεσμα να έχουμε επιβράδυνση των επενδύσεων όπως επίσης και οι πωλητές να μειώνουν κι άλλο τις τιμές τους (εξαιτίας της μείωσης της ζήτησης). Αυτό συμβαίνει συνέχεια με αποτέλεσμα η οικονομία να υποβαθμίζεται (λιγότερες πωλήσεις σε πιο χαμηλές τιμές, άρα: λιγότερα έσοδα και για το κράτος, μείωση μισθών, απολύσεις, κλπ κλπ).

1.2.2 ΥΠΕΡΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Αν ο πληθωρισμός "ξεφύγει" και το ποσοστό του αυξηθεί δραματικά, τότε έχουμε υπερπληθωρισμό. Αυτό αμέσως σημαίνει ότι οι τιμές των προϊόντων και υπηρεσιών θα εκτιναχθούν στα ύψη, μη μπορώντας έτσι ο κόσμος να τα αγοράσει. Αυτή η κατάσταση στην οικονομία δημιουργεί απώλεια ελέγχου και σύγχυση. Επίσης μειώνεται η ζήτηση όπως είναι λογικό, με αποτέλεσμα να αναγκάζονται οι επιχειρήσεις να μειώνουν τις τιμές τους, πράγμα το οποίο ακούγεται εν μέρει θετικό. Με τον υπερπληθωρισμό είναι δυσκολότερο να επέλθει η πλήρης αποκατάσταση της ισορροπίας της οικονομίας μιας και οι μειώσεις των τιμών δεν γίνονται με "τάξη" και με "σύστημα", οπότε για να το πούμε έτσι απλά, η οικονομία αφήνεται "στα χέρια" των επιχειρηματιών.

1.2.3 ΣΤΑΣΙΜΟΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Σε παλαιότερες περιόδους ο πληθωρισμός και η ανεργία ήταν φαινόμενα που δεν μπορούσαν να παρατηρηθούν ταυτόχρονα. Σε περιόδους αύξησης παρατηρούσαμε αύξηση των τιμών, αλλά ταυτόχρονα οικονομική ανάπτυξη και μείωση της ανεργίας. Σε περιόδους ύφεσης παρατηρούσαμε κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας και αύξηση της ανεργίας, αλλά ταυτόχρονα πτώση του πληθωρισμού. Με άλλα λόγια ο πληθωρισμός και η ανεργία παρουσιάζουν αντίθετες μεταβολές. Μετά το 1965 οι ανεπτυγμένες οικονομίες παρουσιάζουν διαφορετική συμπεριφορά. Ανεργία και πληθωρισμός συνυπάρχουν ή ακόμη μπορεί να αυξάνονται ταυτόχρονα. Το φαινόμενο αυτό ονομάστηκε στασιμοπληθωρισμός, γιατί παρατηρείται πληθωρισμός και ταυτόχρονα η οικονομία βρίσκεται σε κατάσταση στασιμότητας ή ανεργίας.

1.2.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ , ΠΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ

Όταν αυξάνεται το επίπεδο των τιμών, το πραγματικό εισόδημα μειώνεται και αντίστροφα. Σταθερά χρηματικά εισοδήματα Είναι φανερό ότι ο πληθωρισμός πλήττει όλα τα άτομα που το χρηματικό του εισόδημα είναι σταθερό ή αυξάνεται με ρυθμό μικρότερο από το ρυθμό του πληθωρισμού, γιατί σε αυτήν την περίπτωση μειώνεται το πραγματικό τους εισόδημα και, κατά συνέπεια , το βιοτικό τους επίπεδο. Τα άτομα αυτά είναι συνταξιούχοι , οι μισθωτοί και γενικά οι υπάλληλοι , που ο μισθός τους δεν αναπροσαρμόζεται συχνά. Αντίθετα, ο πληθωρισμός ευνοεί , ή τουλάχιστον δεν πλήττει, τα άτομα που το εισόδημα τους προέρχεται από κέρδη, γιατί τα κέρδη συνήθως αυξάνονται μαζί με τον πληθωρισμό. Αξίζει να σημειώσουμε ότι πολλές κατηγορίες μισθωτών μπορεί να προφυλάσσονται από τον πληθωρισμό με ρήτορες για αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή (ΑΤΑ). Αυτό σημαίνει ότι το

συμβόλαιο εργασίας περιλαμβάνει και έναν όρο (ρήτρα) για αυτόματη αύξηση των αποδοχών ίση με το ρυθμό πληθωρισμού. Σε αυτήν την περίπτωση δεν επέρχεται μείωση της αγοραστικής δύναμης.

Αποταμιευτές

Ο πληθωρισμός μειώνει την αξία των αποταμιευτών. Τα άτομα που πλήττονται περισσότερο είναι οι μικροί αποταμιευτές που δεν έχουν δυνατότητα έγκαιρης και ασφαλούς επένδυσης των χρημάτων τους. Είναι φανερό ότι ο πληθωρισμός αποτελεί αντικίνητρο για αποταμίευση. Έτσι, σε περιόδους έντονου πληθωρισμού αυξάνεται η κατανάλωση και μειώνεται η αποταμίευση.

Δανειστές και χρεώστες

Ο πληθωρισμός τείνει να ευνοεί αυτούς που δανείζονται και να ζημιώνει αυτούς που δανείζουν. Παράδειγμα : Έστω ένας δανείζεται 100 ΕΥΡΩ για ένα χρόνο με επιτόκιο 10%. Αν στο τέλος του έτους που θα πρέπει να εξοφληθεί το δάνειο το επίπεδο των τιμών έχει αυξηθεί κατά 25%, τότε η πραγματική αξία των 100 ΕΥΡΩ που επιστρέφονται θα είναι $(100/1.25) = 80$ ΕΥΡΩ. Αν λάβουμε υπόψη μας και τον τόκο είναι $(110/1.25) = 88$ ΕΥΡΩ. Στην ουσία έχει γίνει μεταβίβαση αγοραστικής δύναμης από τον πιστωτή στο χρεώστη, ποσού 22 ΕΥΡΩ $(110 - 88)$.

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η παραπάνω μεταβίβαση αγοραστικής δύναμης από τους πιστωτές στους χρεώστες πραγματοποιείται μόνο, αν δεν αναμένεται ή δεν προβλέπεται πληθωρισμός. Αν, όμως, ο πληθωρισμός είναι αναμενόμενος, που είναι και συνήθης περίπτωση, τότε μπορεί να ληφθεί υπόψη στον καθορισμό του επιτοκίου. Έτσι, αν στο παράδειγμά μας το επιτόκιο αυξηθεί κατά το ρυθμό του πληθωρισμού, δηλαδή γίνει 35%, ο πιστωτής στο τέλος του έτους θα πάρει 135 ευρώ των οποίων η πραγματική αξία θα 108 ευρώ. Άρα το επιτόκιο καλύπτει τουλάχιστον το ρυθμό πληθωρισμού. Αν ο δανειστής ήθελε να πάρει στο τέλος του χρόνου 110 ευρώ σε σταθερές τιμές, τότε το επιτόκιο πρέπει να γίνει 37,5%

1.3 ΜΟΝΑΔΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ

1.3.1. ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ

Στη ζώνη του ευρώ πλέον, ο πληθωρισμός τιμών μετρείται με βάση τον "Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών", ο οποίος συχνά αναφέρεται με το ακρωνύμιο "ΕνΔΤΚ". Ο όρος "εναρμονισμένος" δηλώνει ότι όλες οι χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση ακολουθούν την ίδια μεθοδολογία. Έτσι διασφαλίζεται ότι τα στοιχεία για μία χώρα μπορούν να συγκριθούν με τα στοιχεία άλλης⁽²⁾. Ο δείκτης τιμών, πρακτικά

εφαρμόζεται ώστε να υπολογιστεί ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού. Για παράδειγμα αναλύονται οι αγοραστικές τάσεις προκειμένου να καθοριστούν τα αγαθά και οι υπηρεσίες που κατά κανόνα αγοράζουν οι καταναλωτές. Οι αγορές αυτές μπορεί, επομένως, να θεωρηθεί ότι αντιπροσωπεύουν κατά κάποιο τρόπο το μέσο καταναλωτή σε μια οικονομία. Δεν περιλαμβάνουν μόνο είδη που αγοράζουν οι καταναλωτές σε καθημερινή βάση (π. χ. ψωμί και φρούτα), αλλά και διαρκή αγαθά (π. χ. αυτοκίνητα, Η/Υ, πλυντήρια, κ.λπ.), καθώς και τακτικές συναλλαγές (π. χ. ενοίκια). Αυτή η « λίστα αγορών » και η στάθμιση των διαφόρων ειδών ανάλογα με τη σημασία τους στον προϋπολογισμό των καταναλωτών . Κάθε μήνα, μια ομάδα « τιμοληπτών » ελέγχει τις τιμές αυτών των ειδών σε διάφορα εμπορικά καταστήματα. Έπειτα υπολογίζεται η μεταβολή του κόστους του καλαθιού με την πάροδο του χρόνου και έτσι δημιουργείται μια σειρά για το δείκτη τιμών.⁽³⁾

1.3.2. Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ, Η ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΚΑΙ Η ΕΚΤ

Βασικό καθήκον της ΕΚΤ είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, η οποία ορίζεται ως ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού σε επίπεδα κάτω αλλά πλησίον του 2% μεσοπρόθεσμα. Ο βασικός σκοπός διατήρησης των επιπέδων πλησίον του 2% σηματοδοτεί τη δέσμευσή της να παρέχει ένα επαρκές περιθώριο για την αποφυγή των κινδύνων αποπληθωρισμού . Αλλά λόγω των ραγδαίων εξελίξεων της οικονομίας επιβάλλεται ένα περιθώριο έναντι του αποπληθωρισμού. Πιο αναλυτικά σε περίοδο αποπληθωρισμού τα ονομαστικά επιτόκια δεν μπορούν να μειωθούν κάτω από ο μηδέν επομένως κανείς δεν θα ήταν διατεθειμένος να δανείσει χρήματα σε κάποιον άλλο αν τα χρήματα που θα του επιστρέφονταν μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα θα ήταν λιγότερα. Σε ένα περιβάλλον αποπληθωρισμού, η νομισματική πολιτική ενδέχεται να μην είναι σε θέση να τονώσει επαρκώς τη συνολική ζήτηση, χρησιμοποιώντας τα επιτόκια. Κάθε απόπειρα μείωσης των ονομαστικών επιτοκίων κάτω του μηδενός θα αποτύχαινε, καθώς οι πολίτες θα προτιμούσαν να έχουν μετρητά αντί να δανείζουν ή να καταθέτουν τα χρήματά τους με αρνητικό επιτόκιο. Αν και η διενέργεια ορισμένων πράξεων νομισματικής πολιτικής εξακολουθεί να είναι εφικτή ακόμη και με ονομαστικά επιτόκια κάτω του μηδενός, η αποτελεσματικότητα αυτών των εναλλακτικών πολιτικών δεν είναι τόσο βέβαιη. Επομένως, είναι προτιμότερο η νομισματική πολιτική να έχει ένα περιθώριο ασφαλείας έναντι του αποπληθωρισμού.⁽⁴⁾

(2)<https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.el.htm>

(3) Gerdesmeier D., 2007, " Δείκτης τιμών καταναλωτή" <http://www.ecb.int>

(4) Gerdesmeier D., 2007 , " Ένα περιθώριο ασφαλείας έναντι του αποπληθωρισμού " <http://www.ecb.in>

1.4 ΣΥΓΚΡΙΣΙΜΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ

Προτού το ευρώ γίνει το κοινό μας νόμισμα, κάθε χώρα χρησιμοποιούσε τις δικές της εθνικές μεθόδους και διαδικασίες για τη μέτρηση του πληθωρισμού. Με την εισαγωγή του ευρώ, κατέστη αναγκαία η ύπαρξη ενός μέσου μέτρησης του πληθωρισμού για

ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, που να επιτρέπει τη σύγκριση μεταξύ χωρών, χωρίς κενά και διπλά στοιχεία. Παρ' όλα αυτά κάθε δείκτης μεταβολής τιμών δεν έχει την ίδια επίδραση στον πληθωρισμό

1.5 ΤΙΜΑΡΙΘΜΟΣ

Στην Οικονομική Επιστήμη ο επιλεγόμενος τιμάριθμος είναι ένα δείκτης μέτρησης του κόστους ζωής - διαβίωσης που βασίζεται στις μεταβολές των λιανικών τιμών των αγαθών. Εξ ου και η επίσημη ονομασία του: Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ). Τέτοιοι δείκτες αφορούν τόσο αγαθά όσο και υπηρεσίες που παρέχονται σε καταναλωτές και λαμβάνονται περιοδικά επί ενός δείγματος πληθυσμού με στόχο τον καθορισμό εκείνων των αγαθών που συνθέτουν το λεγόμενο «καλάθι της νοικοκυράς». Στη συνέχεια, αφού προσδιοριστούν αυτά τα αγαθά, παρακολουθούνται και καταγράφονται οι τιμές τους, οι οποίες ακολούθως σταθμίζονται ανάλογα της σπουδαιότητας των προϊόντων δίνοντας τον γενικό δείκτη. Αυτός συγκρινόμενος με προηγούμενο που συνήθως αποτελεί τον αρχικό (ή έτους βάσης), προσδιορίζει την ποσοστιαία αύξηση ή μείωση. Οι Δείκτες Τιμών Καταναλωτή συντάσσονται από δημόσιες υπηρεσίες, συνήθως του Υπουργείου Εργασίας και της Στατιστικής υπηρεσίας σχεδόν σε όλες τις χώρες του κόσμου, που όμως διαφέρουν μεταξύ τους, όχι τόσο ως προς τις γενικές αρχές όσο κυρίως προς τα επιλεγόμενα αγαθά και προς τις μεθόδους απογραφής τους. Οποιαδήποτε προσαρμογή διαφόρων οικονομικών μεγεθών στον τιμάριθμο ονομάζεται τιμαριθμοποίηση. Χαρακτηριστική περίπτωση τιμαριθμοποίησης είναι η λεγόμενη «αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή», που γίνεται κατά περιοδική άνοδο του τιμαρίθμου και που αφορά μισθούς υπαλλήλων και ημερομίσθια εργατών.⁽⁵⁾

1.5.1 ΤΙΜΑΡΙΘΜΟΠΟΙΗΣΗ

Η προσαρμογή οικονομικών μεγεθών στον τιμάριθμο, μια τεχνική για την αναπροσαρμογή των πληρωμών του εισοδήματος προκειμένου να διατηρηθεί η αγοραστική δύναμη. Δηλαδή η τιμαριθμοποίηση αποτελεί μια τεχνική που επιδιώκει μια κυβέρνηση ώστε να περιορίζει την απώλεια ευημερίας ενός λαού. Ένα παράδειγμα τιμαριθμοποίησης είναι οι προσαρμογές των μισθών σε αναλογία με τον συνάλλαγμα.

⁽⁵⁾ *Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Larousse Britannica*" τομ.57ος, σελ.248-249.

Έχει αποδειχθεί ότι η αύξηση του βαθμού ευελιξίας των συναλλαγματικών ισοτιμιών θέτει το βέλτιστο βαθμό τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών. ⁽⁶⁾

1.6 ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΙ Η ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ

1.6.1. ΤΙΜΗ

Τιμή ενός προϊόντος, είναι η χρηματική αξία που προσδιορίζεται γι' αυτό. Η τιμή ενός προϊόντος σε ένα κεφαλαιοκρατικό σύστημα, είναι ένα δείγμα της σχετικής σπανιότητας του. Η σχετική σπανιότητα, αντίθετα με την απόλυτη, καθορίζεται από την προσφορά και τη ζήτηση του προϊόντος σε μια αγορά. Το πως ακριβώς σχηματίζονται οι τιμές είναι μια πολύ παλιά ερώτηση στα οικονομικά.

Η θεωρία γενικής ισορροπίας, προσπαθεί να απαντήσει το ερώτημα με την βοήθεια του Βαλαρασιανού δημοπράτη (ονομασμένο κατά τον Λέοντα Βάλρας/Leon Walras). Ο δημοπράτης ρωτάει τους παίκτες στην αγορά για την προσφορά και τη ζήτηση τους και βρίσκει την τιμή όπου η προσφορά είναι ίση με τη ζήτηση. Κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, μπορούμε να αποδείξουμε ότι υπάρχει μια τιμή που "εκκαθαρίζει" τις αγορές (δηλ. η προσφορά σε αυτήν την τιμή ισούται με τη ζήτηση σε αυτήν την τιμή και δεν παραμένουν απούλητα προϊόντα). Είναι σαφές ότι ο δημοπράτης είναι ένα θεωρητικό κατασκεύασμα, αλλά εξηγεί αρκετά καλά την πράξη σε πολλές αγορές και χρησιμοποιείται πολύ στη νεοκλασική θεωρία.

Πιο πρόσφατες εξελίξεις στα οικονομικά, είναι η χρήση της θεωρίας παιγνίου, για τη μελέτη της δομής των αγορών και την πιο ακριβή ανάλυση του μηχανισμού των τιμών. Οι μεταβολές είναι ένα σύνθετο αποτέλεσμα των μεταβολών των τιμών των επιμέρους αγαθών. Οι τιμές όλων των αγαθών και υπηρεσιών δεν μεταβάλλονται κατά την ίδια αναλογία ή προς την ίδια κατεύθυνση. Μία υπερτίμηση του ύψους των 4 μονάδων δεν έχει το ίδιο αντίκτυπο με τις 16 μονάδες .

Παράδειγμα - καφές: ο καφές (όπως και το τσάι και το κακάο) έχει συντελεστή στάθμισης 0,4%. Επομένως, οποιαδήποτε μεταβολή της τιμής του δεν θα έχει μεγάλο αντίκτυπο στον συνολικό δείκτη πληθωρισμού. ⁽⁷⁾

Παράδειγμα - βενζίνη: η βενζίνη (όπως και τα άλλα καύσιμα και τα λιπαντικά) έχει συντελεστή στάθμισης 4,6%, άρα ο αντίκτυπος που θα έχει η μεταβολή της τιμής της θα είναι περίπου δέκα φορές μεγαλύτερος από ό,τι στην αντίστοιχη περίπτωση του καφέ⁽⁸⁾

⁽⁶⁾ Aizenman, J., Frenkel, J., 1984, *Optimal Wage Indexation*, <http://www.nber.org/papers/w1329.pdf>

^{(7),(8)} [https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.el.html\[06/03/15\]](https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.el.html[06/03/15])

1.6.2. ΜΕΤΡΗΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΤΙΜΩΝ

Οι μεταβολές διακρίνονται σε γενικές και ειδικές . Γενικά η μέτρηση της μεταβολής στην γενική τιμή , δηλαδή στην αγοραστική δύναμη του χρήματος γίνεται έμμεσα με την χρήση γενικού δείκτη τιμών και στατιστικών αποτελεσμάτων. Ο γενικός δείκτης προσπαθεί αν μετρήσει τις μεταβολές των τιμών δεδομένης ποσότητας αγαθών και υπηρεσιών σε διαφορετικούς χρόνους. Η ειδική μεταβολή, δηλαδή η μεταβολή την τιμής ενός συγκεκριμένου στοιχείου μπορεί να μετρηθεί μόνο με την επακριβή και άμεση μελέτη του στοιχείου αυτού.⁽⁹⁾ Οι Δείκτες ή Γενικοί ή Σύνθετοι Δείκτες (Indices, Composite Indices – Index στον ενικό αριθμό) χρησιμοποιούνται ευρύτατα στην Οικονομική Επιστήμη και έχουν ως σκοπό να καταγράψουν τη μέση τάση που επικρατεί σε μια κατηγορία ομοειδών οικονομικών μεγεθών. Τα μεγέθη αυτά μπορεί να είναι τιμές (καταναλωτικών αγαθών, τιμές χονδρικής κ.λ.π.), ποσότητες (βιομηχανική παραγωγή, αγροτική παραγωγή κ.λ.π.) ή συνολικές αξίες (εθνικό εισόδημα, εθνικό προϊόν, καταναλωτική δαπάνη κ.λ.π.). Αντίστοιχα, οι Δείκτες διακρίνονται σε Δείκτες τιμών, Δείκτες ποσοτήτων και Δείκτες αξίας. Οι Δείκτες είναι καθαροί αριθμοί και δεν επηρεάζονται από τις διαφορές στις μονάδες μέτρησης, επιτρέποντας έτσι τις συγκρίσεις μεταξύ τιμών εκφρασμένων σε διαφορετικά νομίσματα (τιμές καταναλωτή στις ΗΠΑ σε δολάρια, τιμές καταναλωτή στην Ευρώπη σε ευρώ), μεταξύ ποσοτήτων εκφρασμένων σε διαφορετικά μετρικά συστήματα (ποσότητες σε κιλά, ποσότητες σε λίμπρες). Οι Δείκτες επιτρέπουν επίσης την άμεση αντίληψη της κατεύθυνσης και του σχετικού μεγέθους της διαχρονικής μεταβολής σε μια κατηγορία μεγεθών: αύξηση (μείωση) της τιμής του Δείκτη σημαίνει αυξητική (μειωτική) μέση τάση. Τέλος, πολύ συχνά η σύνθεση των Δεικτών περιορίζεται σε ένα δείγμα μόνον και όχι στο σύνολο της κατηγορίας, παίζοντας έτσι και ένα ρόλο αντιπροσωπευτικότητας. Οι Δείκτες διακρίνονται σε σταθμικούς (weighted) και ισοσταθμικούς (equally weighted). Οι ισοσταθμικοί Δείκτες αποδίδουν ίση βαρύτητα σε κάθε στοιχείο της κατηγορίας ενώ οι σταθμικοί Δείκτες αποδίδουν μεγαλύτερη βαρύτητα σε ορισμένα στοιχεία αντί κάποιων άλλων. Συνήθως στάθμιση στους Δείκτες αυτούς γίνεται με κριτήριο τη σχετική αξία του κάθε στοιχείου. Για παράδειγμα, ο Δείκτης τιμών καταναλωτή αποδίδει μεγαλύτερη βαρύτητα στις τιμές των αγαθών που συνεπάγονται αναλογικά μεγαλύτερη δαπάνη στον προϋπολογισμό των καταναλωτών.⁽¹⁰⁾

⁽⁹⁾ Σακέλης Ε. 1983, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

⁽¹⁰⁾ http://users.auth.gr/gpapahr/courses/stuff_greek_market/lectures/8_ELKEF_indices.f

1.6.3 ΠΛΗΘΩΡΙΣΤΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

1.6.3.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΠΛΗΘΩΡΙΣΤΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Είναι η αύξηση των πραγματικών εσόδων χάρη στον πληθωρισμό, ο οποίος μειώνει την πραγματική αξία του ονομαστικού χρέους του Δημοσίου. Έστω ότι το πραγματικό εισόδημα και το προϊόν παραμένουν σταθερά, αλλά η κυβέρνηση είναι ανίσχυρη και δεν μπορεί να περιορίσει το έλλειμμα του προϋπολογισμού, με αποτέλεσμα το χρέος της να έχει φτάσει σε τέτοια ύψη, που κανείς δεν τη δανείζει. Για να καλύψει το έλλειμμα του προϋπολογισμού τυπώνει χρήμα. Η αύξηση της ονομαστικής ποσότητας χρήματος πρέπει, αργά ή γρήγορα, να τροφοδοτήσει άνοδο των τιμών. Ο πληθωρισμός εξυπηρετεί εν μέρη, αφού μειώνει την πραγματική αξία του μη τοκοφόρου τμήματος του δημόσιου χρέους, δηλαδή των μετρητών. Φανταστείτε ότι ο πληθωρισμός αποτελεί τον φορολογικό συντελεστή και η ποσότητα πραγματικού χρήματος τη φορολογική βάση της πληθωριστικής φορολογίας. Αν αυξηθούν η ποσότητα χρήματος και ο πληθωρισμός, αποκομίζει η κυβέρνηση περισσότερα πραγματικά έσοδα χάρη στην πληθωριστική φορολογία; Η άνοδος του πληθωρισμού αυξάνει τα ονομαστικά επιτόκια, άρα μειώνει την πραγματική ζήτηση για μετρητά. Με χαμηλό πληθωρισμό, η πραγματική ζήτηση για μετρητά είναι μεγάλη, αλλά το γινόμενο του πληθωρισμού επί την πραγματική ζήτηση για μετρητά είναι μικρό. Ομοίως, με υψηλό πληθωρισμό, παρόλο που η πληθωριστική φορολογία είναι μεγάλη, η φορολογική βάση –η ζήτηση για πραγματικό χρήμα– είναι τώρα πολύ μικρή επειδή τα ονομαστικά επιτόκια είναι τόσο υψηλά. Το γινόμενο του πληθωρισμού επί τη ποσότητα πραγματικού χρήματος είναι πάλι μικρό. Δεν είναι δυνατόν να αυξάνονται επ' άπειρον τα πραγματικά έσοδα που συγκεντρώνονται μέσω της πληθωριστικής φορολογίας. Μετά από κάποιο συγκεκριμένο σημείο, η ταχύτερη αύξηση της ποσότητας του χρήματος και η άνοδος του πληθωρισμού συρρικνώνουν τη φορολογική βάση περισσότερο από ότι αυξάνουν τον φορολογικό συντελεστή. Αν η κυβέρνηση πρέπει να καλύψει ένα συγκεκριμένο πραγματικό έλλειμμα d τυπώνοντας χρήμα, μπορεί να υπάρχουν δύο ρυθμοί αύξησης χρήματος και πληθωρισμού που να εξυπηρετούν την κατάσταση. Καθένας αντιστοιχεί σε μια μακροχρόνια ισορροπία με σταθερό πληθωρισμό.

Δεύτερον, αν για πολιτικούς λόγους η κυβέρνηση διατηρεί υψηλό πραγματικό έλλειμμα μεγέθους D , τότε το πρόβλημα δεν λύνεται με εκτύπωση χρήματος. Η οικονομία περνά σε φάση υπερπληθωρισμού. Εξαιτίας του υψηλού πληθωρισμού, η ζήτηση για πραγματικό χρήμα είναι ήδη χαμηλή. Κάθε περαιτέρω άνοδος του πληθωρισμού προκαλεί τόσο μεγάλη ποσοστιαία πτώση της μηδαμινής ζήτησης για πραγματικό χρήμα, ώστε τα έσοδα από την πληθωριστική φορολογία μειώνονται, η κυβέρνηση τυπώνει ακόμα περισσότερο χρήμα και το πρόβλημα επιδεινώνεται⁽¹¹⁾.

⁽¹¹⁾ <https://static.eudoxus.gr/books/29/chapter-11529.pdf> ,2006, <<Εισαγωγή στην οικονομική>>, BEGG DAVID, FISCHER STANLEY, DORNBUSCH RUDIGER, κεφάλαιο 26,σελ 205-206

Έτσι ξεκινά ο υπερπληθωρισμός. Η μόνη λύση είναι να περιοριστεί το μέγεθος του ελλείμματος. Συχνά, οι κυβερνήσεις το καταφέρνουν αρνούμενες να πληρώσουν το χρέος τους, οπότε περιορίζουν την επιβάρυνση για πληρωμή των τόκων. Η αβεβαιότητα σχετικά με το μέλλον του πληθωρισμού έχει διπλό κόστος.

- Πρώτον, καθιστά περιπλοκότερο κάθε σχεδιασμό, αυξάνοντας την πραγματική ποσότητα των παραγωγικών πόρων που χρησιμοποιεί η κοινωνία για να εκπονήσει σχέδια και να αναλάβει επιχειρηματική δράση.

- Δεύτερον, οι άνθρωποι αποστρέφονται τον κίνδυνο. Το πρόσθετο όφελος που απολαμβάνουμε στα χρόνια της αφθονίας ελάχιστα μας αποζημιώνει για τα χρόνια της πείνας. Τα άτομα συνήθως προσπαθούν να εξομαλύνουν τις δύο ακραίες καταστάσεις και να ζουν συνεχώς άνετα. Εξίσου σημαντικό μπορεί να είναι το ψυχικό κόστος της ανησυχίας για το πώς θα ξεπεραστούν τα δύσκολα χρόνια.

- Όταν οι άνθρωποι συνάπτουν ονομαστικές συμβάσεις, η αβεβαιότητα για τον πληθωρισμό σημαίνει αβεβαιότητα για την τελική πραγματική αξία των ονομαστικών συμφωνιών που κλείνονται. Αυτό είναι ένα πραγματικό κόστος του πληθωρισμού. Αν ένα χαμηλότερο μέσο επίπεδο πληθωρισμού περιορίζει την αβεβαιότητα σχετικά με την εξέλιξή του, αυτός είναι ένας λόγος να επιδιώκουμε μείωση του πληθωρισμού. Οι θεσμοί που δεσμεύουν την κυβέρνηση να μειώσει τον πληθωρισμό, μπορεί να περιορίζουν και την αβεβαιότητα σχετικά με την εξέλιξή του. Αν είναι όντως έτσι, ο χαμηλότερος μέσος πληθωρισμός έχει ουσιαστικό όφελος επειδή είναι πιο βέβαιος. Υπήρχε η νοοτροπία ότι ένα πάγωμα των μισθολογικών αυξήσεων είναι βέβαιο ότι θα προκαλέσει ταχεία μείωση του πληθωρισμού. Στο παρελθόν, δεν κατάφερε να συγκρατήσει τον πληθωρισμό. Γιατί λοιπόν τώρα να πετύχει; Το είδαμε με την 'κρίση' που υπάρχει στην χώρα μας τα τελευταία χρόνια. Πού πιθανόν απέτυχαν οι εισοδηματικές πολιτικές αυτές; Από τη στιγμή που οι κυβερνήσεις παρεμβαίνουν στην αγορά εργασίας, συχνά δεν μπορούν να αντισταθούν στην ταυτόχρονη επιδίωξη άλλων στόχων. Παραδείγματος χάρη, προσπαθούν, στο όνομα της ίσης μεταχείρισης, να συμπίεσουν τα συγκριτικά ημερομίσθια διαφορετικών ειδικοτήτων. Πολιτικές αυτού του τύπου αλλοιώνουν τα πραγματικά ημερομίσθια για συγκεκριμένες ειδικότητες, προκαλώντας υπερβάλλουσα προσφορά κάποιων ειδικοτήτων και υπερβάλλουσα ζήτηση για κάποιες άλλες. Τελικά, η πολιτική καταρρέει κάτω από το βάρος των δυνάμεων της αγοράς.

Στην καλύτερη περίπτωση, η εισοδηματική πολιτική αποτελεί ένα τέχνασμα προσωρινής προσαρμογής. Μακροχρόνια, η συγκράτηση στις αυξήσεις των ονομαστικών ημερομισθίων είναι απαραίτητη για τη διατήρηση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα. Κάποιες μορφές εισοδηματικής πολιτικής απέτυχαν επειδή οι κυβερνήσεις καθιέρωσαν το πάγωμα των ημερομισθίων, αλλά συνέχισαν να τυπώνουν χρήμα, κάτι που αποτελεί εγγύηση ότι η υπερβάλλουσα ζήτηση για εργάτες θα καταστρατηγήσει, τελικά, την πολιτική.

Επίσης, η διαχείριση της μακροχρόνιας εισοδηματικής πολιτικής είναι δύσκολη,

επειδή διαχρονικά μεταβάλλονται τα πραγματικά ημερομίσθια ισορροπίας για συγκεκριμένες ειδικότητες. Το πάγωμα της υφιστάμενης μισθολογικής δομής θέτει σταδιακά σε λειτουργία δύο πανίσχυρες δυνάμεις της αγοράς, την υπερβάλλουσα προσφορά και την υπερβάλλουσα ζήτηση.

Πρόκειται για μια προσέγγιση που αφορά τη μακροχρόνια περίοδο. Ενδιαφέρεται όχι για το προσωρινό κόστος μείωσης του πληθωρισμού, αλλά για τις μεθόδους διατήρησης του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα.

1.7 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΡΥΘΜΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ

1.7.1. ΑΙΤΙΑ

Τα είδη των οποίων οι τιμές αλλάζουν συχνότερα δεν αποτελούν απαραίτητως και τους παράγοντες με τη μεγαλύτερη επίδραση στον δείκτη. Ο ρυθμός πληθωρισμού εξαρτάται επίσης από το μερίδιο κάθε προϊόντος στη μέση καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών - με άλλα λόγια από τον "συντελεστή στάθμισης" κάθε προϊόντος. Από τις έρευνες καταναλωτών συχνά προκύπτει ότι οι άνθρωποι "έχουν την αίσθηση" ότι ο πληθωρισμός είναι υψηλότερος από ό,τι πραγματικά φανερώνουν οι δείκτες τιμών. Πώς διαμορφώνονται οι εκτιμήσεις του κόσμου για τον πληθωρισμό; Διάφορες ακαδημαϊκές μελέτες έχουν καταλήξει στα ακόλουθα συμπεράσματα:

- **Οι αυξήσεις των τιμών τραβούν την προσοχή μας περισσότερο** από ότι η σταθερότητα ή η μείωση των τιμών. Επίσης, οι αυξήσεις των τιμών μένουν στη μνήμη μας περισσότερο χρόνο. Έχουμε την τάση να προσέχουμε λιγότερο τις σταθερές ή μικρότερες τιμές, αν και αυτές οι τιμές λαμβάνονται επίσης υπόψη στον υπολογισμό του μέσου ρυθμού πληθωρισμού.⁽¹²⁾

- **Προσέχουμε περισσότερο τις τιμές των προϊόντων που αγοράζουμε συχνότερα** – Τα τελευταία χρόνια, οι τιμές ορισμένων προϊόντων και υπηρεσιών που καταναλώνουμε συχνά έχουν αυξηθεί πάνω από το μέσο όρο. Αντιπροσωπευτικά παραδείγματα αποτελούν η βενζίνη, το ψωμί και τα εισιτήρια λεωφορείων. Συχνά δίνουμε υπερβολική προσοχή στις μεταβολές των τιμών αυτών των αγαθών και υπηρεσιών όταν σκεφτόμαστε τον πληθωρισμό. Έτσι, μπορεί να υπερεκτιμήσουμε τον πληθωρισμό που πράγματι καταγράφεται.⁽¹³⁾

- **Προσέχουμε λιγότερο τις τιμές των προϊόντων που αγοράζουμε σπανιότερα και τις άμεσες χρεώσεις** – Ένα σημαντικό ποσό του προϋπολογισμού των νοικοκυριών δαπανάται σε αγαθά και υπηρεσίες τα οποία αγοράζουμε λιγότερο συχνά.

^{(12),(13)} <https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.el.html>

Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα αυτοκίνητα και τα πακέτα διακοπών. Υπάρχουν επίσης είδη για τα οποία πληρώνουμε με αυτόματη χρέωση τραπεζικού λογαριασμού (άμεσες χρεώσεις και πάγιες εντολές πληρωμής), όπως το ενοίκιο και οι λογαριασμοί τηλεφώνου. Έχουμε την τάση να δίνουμε μικρότερη προσοχή σε αυτές τις δαπάνες και στις μεταβολές των αντίστοιχων τιμών όταν σκεφτόμαστε τον πληθωρισμό.⁽¹⁴⁾

- **"Προσωπικός" πληθωρισμός** - Ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) καταρτίζεται με βάση το μέσο καλάθι αγαθών και υπηρεσιών. Αυτό το καλάθι είναι αντιπροσωπευτικό για όλα τα νοικοκυριά. Ωστόσο, τα νοικοκυριά που έρχονται αντιμέτωπα με αυξήσεις τιμών που υπερβαίνουν τον μέσο όρο μπορεί να αντιλαμβάνονται αυτή την κατάσταση πιο έντονα σε σχέση με νοικοκυριά που "ωφελούνται" από αυξήσεις τιμών χαμηλότερες του μέσου όρου.⁽¹⁵⁾

Παράδειγμα: εάν οι τιμές της βενζίνης σημειώσουν πολύ μεγαλύτερη άνοδο σε σχέση με άλλα αγαθά και υπηρεσίες, όσοι χρησιμοποιούν συχνά το αυτοκίνητό τους μπορεί να έχουν την "αίσθηση" ότι ο ρυθμός πληθωρισμού υπερβαίνει τον ΕνΔΤΚ, καθώς τα προσωπικά τους έξοδα για βενζίνη είναι υψηλότερα από τον μέσο όρο. Αντίθετα, για όσους χρησιμοποιούν σπάνια ή δεν χρησιμοποιούν καθόλου αυτοκίνητο ο "προσωπικός" πληθωρισμός θα είναι χαμηλότερος.

- **Οι ρυθμοί πληθωρισμού είναι ετήσιοι, αλλά η μνήμη μας ανατρέχει σε παλαιότερες περιόδους** - Ο ΕνΔΤΚ ορίζεται συνήθως ως ετήσιος ρυθμός αύξησης. Αυτό σημαίνει ότι συγκρίνουμε το γενικό επίπεδο τιμών συγκεκριμένης περιόδου, π.χ. του Ιανουαρίου 2009, με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, δηλ. τον Ιανουάριο 2008. Όταν διαμορφώνουμε τις εκτιμήσεις μας για τον πληθωρισμό, μπορεί να σκεφτόμαστε τιμές περασμένων χρόνων. Σε βάθος χρόνου, οι τιμές τείνουν να αυξάνονται σημαντικά, ακόμη και αν ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού είναι χαμηλός. Π.χ. εάν ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του ΕνΔΤΚ είναι 2%, μετά από μια δεκαετία το γενικό επίπεδο τιμών θα έχει αυξηθεί περισσότερο από 20%⁽¹⁶⁾.

- **Μεταβολή τιμών έναντι μεταβολής ποιότητας** - Συχνά θεωρούμε ότι η μεταβολή της τιμής ενός προϊόντος ταυτίζεται με τον πληθωρισμό. Ορισμένες φορές όμως μεταβάλλεται ταυτόχρονα η ποιότητα του προϊόντος. Ο ΕνΔΤΚ λαμβάνει υπόψη αυτό το γεγονός αφαιρώντας τη μεταβολή που οφείλεται στην ποιότητα.

Παράδειγμα: Μπορεί οι τιμές των αυτοκινήτων να έχουν σημειώσει άνοδο, τα νέα όμως μοντέλα συχνά περιλαμβάνουν στον εργοστασιακό εξοπλισμό πολλές δυνατότητες που παλαιότερα παρέχονταν προαιρετικά (όπως δορυφορικά συστήματα πλοήγησης, κλιματισμός και αερόσακοι).

^{(14),(15)(16)} <https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.el.html>

ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ

Στις περιπτώσεις αυτές, η αύξηση των τιμών δεν οφείλεται μόνο στον πληθωρισμό αλλά και στη βελτίωση της ποιότητας. Εάν υποθέσουμε ότι οι τιμές των αυτοκινήτων σημείωσαν άνοδο 5% κατά μέσο όρο, αλλά ταυτόχρονα η βελτίωση της ποιότητας αντιπροσώπευε το 1%, τότε ο ΕνΔΤΚ θα αντανakλούσε αύξηση 4% για τα προϊόντα αυτά. ⁽¹⁷⁾

- Σε περίπτωση που τα εργατικά σωματεία επιτύχουν αυξήσεις των μισθών μεγαλύτερες της αύξησης της παραγωγικότητας (και οι επιχειρήσεις μπορούν να περάσουν την αύξηση του κόστους στις τιμές), έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών και της ανεργίας ⁽¹⁸⁾

Η αύξηση του πληθωρισμού (1) μειώνει τους πραγματικούς μισθούς και οδηγεί σε μεγαλύτερες αυξήσεις μισθών (2) μειώνει την αξία του χρήματος και επομένως οδηγεί σε αύξηση των επιτοκίων και έτσι σε μείωση των επενδύσεων. Και για τους δύο παραπάνω λόγους, η ανεργία αυξάνει και οδηγεί σε μείωση της διαπραγματευτικής δύναμης των σωματείων και επομένως σε τερματισμό του πληθωρισμού κόστους ⁽¹⁹⁾

- Στην περίπτωση του πληθωρισμού κόστους, η κυβέρνηση θα μπορούσε να αυξήσει την προσφορά χρήματος για μείωση των επιτοκίων, αύξηση των επενδύσεων και μείωση της ανεργίας. Μια τέτοια όμως πολιτική θα οδηγούσε σε περαιτέρω αύξηση του πληθωρισμού. Επομένως, η κυβέρνηση έχει να διαλέξει μεταξύ υψηλού επιπέδου ανεργίας, ή συνεχούς αυξήσεως των τιμών ⁽²⁰⁾

- Διαρθρωτικός πληθωρισμός. Όταν η προσφορά αδυνατεί να καλύψει την ζήτηση, λόγο της κατανομής των συντελεστών παραγωγής στους διάφορους κλάδους. Κυρίως σε προστατευόμενους από πίεση εισαγωγών κλάδους (σε πλήρως ανοικτές οικονομίες η πιθανότητα είναι μικρή) ⁽²¹⁾

- Εισαγόμενος πληθωρισμός. Πληθωρισμός που προέρχεται από αύξηση των τιμών εισαγόμενων προϊόντων. Ειδικά όταν αυξάνονται οι τιμές εισαγόμενων ενδιάμεσων αγαθών, τότε ο εισαγόμενος πληθωρισμός μπορεί να μεταφερθεί και στα εγχώρια αγαθά. ⁽²²⁾

⁽¹⁷⁾ <https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.el.html>,

⁽¹⁸⁾ <http://users.uom.gr/~esartz/teaching/macro/Section11.pdf>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΤΗΝ

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ Ε.Σ., ΣΕΛ. 7

^{(19),(20),(21),(22)} <http://users.uom.gr/~esartz/teaching/macro/Section11.pdf>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΤΗΝ

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ Ε.Σ., ΣΕΛ. 8-11

1.8 ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ

Πέρα από τις κλασσικές θεωρίες που περιγράφουν και αναλύουν τον πληθωρισμό, σημειώνεται τεράστιο ενδιαφέρον πως συμπεριφέρεται στις σύγχρονες συνθήκες της παγκόσμιας οικονομίας. Μιας οικονομίας δίχως σύνορα με ελεύθερο εμπόριο και μεταφορά κεφαλαίων. Σύμφωνα με αυτήν ο πληθωρισμός εξαρτάται από

- **την αύξηση-μείωση των μισθών και ημερομισθίων**

Την τελευταία δεκαετία υπάρχει η έντονη διάθεση εταιρειών κολοσσών, βιομηχανιών να μεταφέρουν την παραγωγική τους δραστηριότητα μακριά από την έδρα τους σε χώρες με χαμηλό εργατικό κόστος, επιτυγχάνοντας έτσι μεγαλύτερη κερδοφορία. Η πολιτική αυτή επηρεάζει έτσι την αγοραστική δύναμη των εκάστοτε εγχώριων εργαζομένων αυξάνοντας την ζήτηση για περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες επηρεάζοντας αυτομάτως και τον πληθωρισμό

- **τη νομισματική πολιτική και τη τραπεζική πολιτική κάθε χώρας**

από το έτος 2008 και έπειτα όπου χρονολογείται η έναρξη της παγκόσμιας οικονομικής αναταραχής, πολλά κράτη οδηγήθηκαν να αντιμετωπίσουν πρωτόγνωρες οικονομικές συνθήκες. Η χάραξη μιας πολιτικής λιτότητας είχε αναγκαίο χαρακτήρα. Έτσι τα κράτη αποφάσισαν περικοπές εξόδων με αντίκτυπο οι πολίτες των κρατών να δεχθούν μειώσεις στην αγοραστική τους ικανότητα. Αμέτοχα δεν θα μπορούσαν να παραμείνουν και τα μεγάλα τραπεζικά ιδρύματα των χωρών αυτών καθώς σταμάτησαν τις χρηματοδοτήσεις μέσω δανείων σε ιδιώτες και επιχειρήσεις μειώνοντας και αυτοί την αγοραστική δυνατότητα των πελατών τους

- **την αβεβαιότητα που διακρίνει τους καταναλωτές και επιχειρηματίες την τελευταία πενταετία.**

Αυτές οι δυσχερείς οικονομικές συνθήκες οδηγούν καταναλωτές, επενδυτές και επιχειρηματίες να συμπεριφέρονται με επιφύλαξη διότι ο δείκτης κινδύνου της επιχειρηματικότητας είναι μεγαλύτερος, καθώς οι καταναλωτές καταναλώνουν με βάση τις βασικές ανάγκες που βρίσκονται σε προτεραιότητα. Έτσι συνεπώς η αγοραστική ικανότητα των επενδυτών παραμένει σταθερή καθώς δεν ρισκάρουν την επένδυση.

- **η αύξηση του χρήματος σε κυκλοφορία**

Για να το κάνουμε πιο εύκολα αντιληπτό αυτό, το πως δηλαδή η αύξηση του χρήματος σε κυκλοφορία οδηγεί τελικά και σε αύξηση των τιμών των προϊόντων, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ένα απλουστευμένο παράδειγμα: Ας υποθέσουμε λοιπόν ότι τα μόνα που υπάρχουν στη γη είναι ένα σακί από σιτάρι και ένα δολάριο. Τότε αφού δεν θα υπάρχει τίποτε άλλο για να αντιστοιχηθεί με αυτό το δολάριο, παρά μόνο ένα σακί από σιτάρι, μοιραία αυτό θα “αξίζει” ένα δολάριο. Κατόπιν ας υποθέσουμε ότι τον επόμενο χρόνο η παραγωγή του σιταριού πάει καλύτερα και

παράγονται σε όλο τον κόσμο 2 τσουβάλια από σιτάρι, αλλά ταυτόχρονα αυξάνεται και η παραγωγή νέου χρήματος με το να υπάρχουν συνολικά 10 δολάρια. Τότε σε αυτή την περίπτωση το κάθε σακί σιτάρι θα “αξίζει” μοιραία πια 5 δολάρια.

Το παραπάνω παράδειγμα αποτελεί ουσιαστικά μια απόδειξη μιας οικονομικής πραγματικότητας δια μέσου της κοινής λογικής, κάτι που όμως οι οπαδοί της νέας οικονομίας αδυνατούν να κατανοήσουν, είτε λόγω προκατάληψης είτε λόγω μειωμένης οικονομικής “αντίληψης”.

- **Οι τράπεζες δημιουργούν χρήμα από το πουθενά” αγοράζοντας εταιρικά, κρατικά ομόλογα ή άλλα assets**

Αυτό γίνεται γιατί μια τράπεζα εκμεταλλεζόμενη το σύστημα των κλασματικών αποθεματικών, μπορεί και κρατά ως αποθεματικό το 10% των χρημάτων που καταθέτει ένας πελάτης, ενώ το υπόλοιπο 90% το δανείζει, θεωρώντας όμως ταυτόχρονα το 100% των παραπάνω χρημάτων ως διαθέσιμα για πιθανή ανάληψη από τον πελάτη. Με αυτόν τον τρόπο λοιπόν όσο τα χρήματα μετακινούνται από πελάτη σε πελάτη και από τράπεζα σε τράπεζα, είναι δυνατόν στο τέλος να πολλαπλασιαστούν από το σύστημα έως και κατά 9 φορές.

- **Εικονικός αποπληθωρισμός.**

Την δεκαετία 90 και 00 δεν ήταν πραγματικά τα νούμερα υπολογισμού του πληθωρισμού εξαιτίας του αποπληθωρισμού που δημιουργήθηκε από τις εισαγωγές που έγιναν στην δύση από τις αναπτυσσόμενες οικονομίες και ιδίως αυτή της Κίνας, λόγω της αύξησης της παραγωγικότητας. Για να το καταλάβουμε αυτό, ας υποθέσουμε ότι ο πληθωρισμός που θα διατηρούσε κανονικά όλο αυτόν τον καιρό ο δυτικός κόσμος θα ήταν ένα +8%. Με το να εξάγει όμως η Κίνα τα φθηνότερα προϊόντα της στην Δύση εισήγαγε με αυτά έναν αποπληθωρισμό της τάξεως του -5%. Έτσι ο τελικός πληθωρισμός που καταγράφεται σε αυτή την περίπτωση είναι ο προστιθέμενος (+8-5%) δηλαδή ένα +3%. Στην πράξη λοιπόν αυτό που “πάθαμε”, ήταν να μην καταφέρουμε να επωφεληθούμε εξολοκλήρου από αυτήν την μεγάλη αύξηση της παραγωγής και την μεγαλύτερη μείωση των τιμών, που αυτή θα απέφερε υπό κανονικές συνθήκες μηδενικού πληθωρισμού ⁽²³⁾.

⁽²³⁾http://kathigitislykeiou.blogspot.gr/2011/08/blog-post_16.html
ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ 16/08/11

- **Ο πληθωρισμός αργεί να φανεί**

Διότι απαιτείται κάποιος χρόνος έως ότου το χρήμα αρχίσει να κυκλοφορεί από λογαριασμό σε λογαριασμό και από χέρι σε χέρι και έτσι δεν γίνεται αμέσως αντιληπτός από την ίδια την οικονομία. Έτσι καταφέρνει στην αρχή να κρύβεται, κινούμενος όπως ένα “φάντασμα” και αυτό φυσικά δίνει ένα σημαντικό πλεονέκτημα σε αυτούς που καρπώνονται το νέο χρήμα στα πρώτα του στάδια. Όλο αυτό το καιρό όμως που η FED σφυρίζει αδιάφορα για το πρόβλημα, το “τέρας” του πληθωρισμού έχει ήδη δείξει τα “δόντια” του στη Ασία. Και επειδή οι Ασιάτες δεν έχουν λόγο να μαγειρεύουν τα στοιχεία τους, διότι αυτοί δεν έχουν άλλωστε να κρύψουν και τίποτε, έχουν συνειδητοποιήσει ήδη το πρόβλημα και γι' αυτό αυξάνουν συνεχώς τα επιτόκια τους.⁽²⁴⁾ Η εξήγηση για αυτή την μεγάλη αύξηση του πληθωρισμού στις Ασιατικές χώρες είναι στην πράξη πολύ απλή. Οι ΗΠΑ τρέχουν μεγάλα εμπορικά ελλείμματα με τις Ασιατικές χώρες. Έτσι πάρα πολλοί Ασιάτες ιδιοκτήτες εξαγωγικών επιχειρήσεων, εξάγουν στις ΗΠΑ την παραγωγή τους και πληρώνονται σε δολάρια. Επειδή όμως αυτοί πληρώνουν τις υποχρεώσεις τους (μισθοδοσία, φόρους κτλ) στο νόμισμα της χώρας τους, πηγαίνουν στην κεντρική τράπεζα τους και αλλάζουν τα δολάρια τους στο τοπικό νόμισμα. Η κεντρική τράπεζα λοιπόν τότε, δημιουργεί το αντίστοιχο ποσό στο τοπικό νόμισμα για να μπορέσει να εκπληρώσει αυτήν την συναλλαγή. Έτσι είναι φυσικό να δημιουργείται πληθωρισμός, διότι πλέον περισσότερο χρήμα αντιστοιχεί σε λιγότερα προϊόντα, μια που θα πρέπει να λάβει κανείς υπόψιν του και το γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος της τοπικής παραγωγής αυτών των χωρών εξάγεται.

Με αυτά τα δεδομένα λοιπόν, το “φάντασμα” του πληθωρισμού ήδη πλανάται πάνω από τις περισσότερες χώρες, “χτυπώντας” όλο και περισσότερο τα μεσαία και κατώτερα κοινωνικά στρώματα, διότι θα πρέπει να σημειωθεί ότι η αύξηση των τιμών που εισάγει ένας πληθωρισμός, ευνοεί περισσότερο αυτούς που έχουν την μεγαλύτερη και καλύτερα κατανεμημένη περιουσία, δημιουργώντας έτσι ακόμη μεγαλύτερη ανισοκατανομή του πλούτου.⁽²⁵⁾

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ

2.1 ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ

2.1.1 Πληθωρισμός ζήτησης

Στην περίπτωση του πληθωρισμού ζήτησης μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέτρα όπως: η μείωση δημοσίων δαπανών με αμετάβλητους τους φόρους, αύξηση φόρων με αμετάβλητες τις δημόσιες δαπάνες ή μείωση δημοσίων δαπανών και ισόποση μείωση φόρων. Εάν θεωρηθεί ότι ο δημόσιος τομέας είναι ο κύριος υπεύθυνος των πληθωριστικών πιέσεων τότε θα πρέπει να δοθεί έμφαση στη μείωση των δημοσίων δαπανών, ενώ αν είναι τα νοικοκυριά τότε θα επιλεγεί η αύξηση των φόρων, η οποία

θα οδηγήσει σε μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος και αποδυνάμωση, της ζήτησης. Τέλος, στην περίπτωση των επιχειρήσεων ως καταλληλότερο μέτρο κρίνεται η αύξηση των φόρων επί των κερδών.⁽²⁶⁾

2.1.2 Πληθωρισμός κόστους

Εάν ο πληθωρισμός εκτιμηθεί ότι είναι πληθωρισμός κόστους, τότε η αντιπληθωριστική πολιτική δεν θα πρέπει να αποβλέπει στη μείωση της ζήτησης αλλά στη συγκράτηση των στοιχείων του κόστους παραγωγής και γενικότερα των στοιχείων εκείνων που διαμορφώνουν την τελική τιμή του προϊόντος στον καταναλωτή κι αυτό γιατί η μείωση των στοιχείων κόστους οδηγεί σίγουρα στη μείωση των τιμών αλλά και στην αύξηση της παραγωγής, ενώ αντίθετα η αποδυνάμωση της ζήτησης πιθανόν να μειώσει τις τιμές αλλά σίγουρα, μειώνει και την παραγωγή .

Η δημοσιονομική, συνεπώς, παρέμβαση μπορεί να επικεντρωθεί στη μείωση των φόρων (δεδομένου ότι όλοι οι φόροι τελικά μετακυλίσονται στις τιμές), των επιτοκίων (κόστος κεφαλαίου) και στη χρηματοδότηση με δημόσιες δαπάνες προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας και προώθησης των σύγχρονων τεχνολογιών, τα οποία θα οδηγήσουν σε αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας-κεφαλαίου και σε συγκράτηση της αύξησης των τιμών. Η παρεμβατική αυτή δημοσιονομική πολιτική θεωρείται αποτελεσματική ιδίως εάν ο βαθμός της παραοικονομίας, της φοροδιαφυγής και της ελαστικότητας των δημοσίων δαπανών είναι χαμηλός.⁽²⁷⁾

Δύο είναι οι κυριότερες εναλλακτικές λύσεις στο πρόβλημα αυτό.

- Η πρώτη λύση, είναι η θεσμική εκχώρηση της νομισματικής πολιτικής σε άτομα ή θεσμούς που είναι επιφορτισμένα αποκλειστικά με την αντιμετώπιση του πληθωρισμού, χωρίς να ενδιαφέρονται για την ανεργία

- Η δεύτερη είναι η σταδιακή απόκτηση αντιπληθωριστικής αξιοπιστίας, ώστε να πείσουν τους διαπραγματευτές στην αγορά εργασίας ότι δεν υποκύπτουν στο κίνητρο δημιουργίας μη αναμενόμενου πληθωρισμού.

Και με τους δύο αυτούς τρόπους μπορούν να επηρεαστούν οι πληθωριστικές προσδοκίες και να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα του υψηλού πληθωρισμού.

(24),(25) http://kathigitislykeiou.blogspot.gr/2011/08/blog-post_16.html ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ 16/08/11

(26) <http://www.euretirio.com/2010/07/plithorismos.html> , Μέτρα αντιμετώπισης πληθωρισμού, 7/2010

(27) <http://www.euretirio.com/2010/07/plithorismos.html> , Μέτρα αντιμετώπισης πληθωρισμού, 7/2010

2.2 Η ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ

Η λήψη σωστών επιχειρηματικών αποφάσεων προϋποθέτει και σωστή πληροφόρηση αυτών που τις λαμβάνουν. Η πληροφόρηση αυτή γίνεται κυρίως από την λογιστική. Για να είναι σωστά τα αποτελέσματα κάθε μέτρησης, πρέπει η μονάδα μέτρησης να παραμένει σταθερή σε όλη την διάρκεια μέτρησης. Σε αντίθετη περίπτωση τα αποτελέσματα μέτρησης θα είναι λανθασμένα. Στην παραδοσιακή λογιστική κόστους η νομισματική μονάδα παραμένει σταθερή σε όλη την διάρκεια του χρόνου. Όμως όπως δείξαμε και στο 1 κεφάλαιο η νομισματική μονάδα, ευρώ, δολάριο, γιεν...δεν παραμένει σταθερή, αλλά η αγοραστική της δύναμη αλλοιώνεται

εξαιτίας του πληθωρισμού. Έτσι η λογιστική προσθέτει αφαιρεί πολλαπλασιάζει και διαιρεί νομισματικές μονάδες ανόμοιας αγοραστικής δύναμης. Τα αποτελέσματα λοιπόν της λογιστικής είναι λανθασμένα- νοθευμένα- εσφαλμένα. Και όμως βάση αυτών συντάσσονται κοστολόγια, ισολογισμοί, επιβάλλονται φορολογίες και παίρνονται σοβαρότατες αποφάσεις.

Ο πληθωρισμός διαστρεβλώνει τα λογιστικά μεγέθη και εκτροχιάζει τα εξαγόμενα αποτελέσματα με σοβαρές συνέπειες για το μέλλον των επιχειρήσεων και της κοινωνικής οικονομίας. Και οι διαστρεβλώσεις αυτές είναι ανάλογες του πληθωρισμού μίας οικονομίας είτε αυτή είναι μία χώρα είτε μία οικονομική κοινότητα. Ζημιογόνες επιχειρήσεις παρουσιάζονται κερδοφόρες, οι τιμές πωλήσεων των προϊόντων φαίνεται να υπερκαλύπτουν το κόστος παραγωγής. Ενώ σε άλλες περιπτώσεις υπολείπονται του κόστους αντικατάστασης τους. Επίσης επιβάλλονται φόροι επί κερδών στην ουσία πλασματικών που στην ουσία αποτελούν φόρους κεφαλαίου και διανέμονται πλασματικά κέρδη που αποτελειώνουν τις επιχειρήσεις. Έτσι η χρησιμότητα της λογιστικής πληθωρισμού είναι επιτακτική ανάγκη, για να εξακολουθήσει η λογιστική να εκπληρώνει τον ρόλο της και να αποτελεί πυξίδα οικονομικών αποτελεσμάτων.

Οι οικονομικές και λογιστικές καταστάσεις κόστους πρέπει να συνεχίσουν να είναι κύριες πηγές πληροφοριών. Πρέπει όμως συμπληρωματικά να δίνονται και επιπλέον στοιχεία πληροφοριακής φύσεως αναφορικά με τα βασικά μεγέθη που επηρεάζονται από τον πληθωρισμό όπως οι αποσβέσεις, το κόστος πωληθέντων, η αγοραστική δύναμη, η αξία των παγίων. Και τα οποία στοιχεία να προσδιορίζονται με βάση είτε τη λογιστική του γενικού επιπέδου τιμών, είτε με τη λογιστική τρέχοντος κόστους.

Στην λογιστική πληθωρισμού επιχειρείται να εξεταστούν οι μεταβολές και οι επιπτώσεις στις διάφορες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, στα κεφάλαια της επιχείρησης, στις οικονομικές-λογιστικές καταστάσεις, όπως ο ισολογισμός, ο προϋπολογισμός και γενικά στην ίδια την επιχείρηση. Γεννάται όμως το εύλογο ερώτημα πόσο μπορεί να προβλεφθεί ή και να υπολογιστεί η ακριβής μεταβολή της των οικονομικών και λογιστικών καταστάσεων.

2.3 ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

Ποιος όμως είναι ο κατάλληλος δείκτης τιμών για την λογιστική. Ποιος δείκτης θα δώσει την πιο σωστή έκφραση τιμών που πραγματοποιήθηκαν σε περασμένες χρήσεις; Ο πιο σημαντικός δείκτης μέτρησης είναι αυτός που σχετίζεται με την καθημερινή κατανάλωση. Ο μέτοχος που περιμένει το μέρισμα για να καλύψει τις δαπάνες διαβίωσης, ενδιαφέρεται κατά πρώτο λόγο να ξέρει κατά πόσο το μέρισμα καλύπτει τις αγοραστικές του ανάγκες. Ο μέτοχος που κατέχει τις μετοχές για μόνιμη επένδυση αγωνιά για το πόσο τα κεφάλαια του παραμένουν ακέραια, διατηρούν, δηλαδή την αγοραστική τους δύναμη. Και οι δύο βλέπουν το δείκτη τιμών καταναλωτή σαν το πιο πρόσφορο μέσο για την εξασφάλιση τους.

2.3.1 ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ

Με την χρήση των δεικτών τα διάφορα ποσά οποιασδήποτε χρονολογίας μπορούν να εκφραστούν στο ίδιο έτος.

Π.χ. αγοράστηκε γήπεδο

X-1 έτους	100.000,00 ευρώ
χ έτους (δείκτης καταναλωτή 120)	$100.000,00 \cdot 100/120$
χ+3 έτους (δείκτης καταναλωτή 140)	$100.000,00 \cdot 100/140$

Τα παραπάνω ποσά είναι ισοδύναμα, εκφράζουν το ίδιο κόστος αλλά οι νομισματικές μονάδες που εκφράζουν έχουν διαφορετική αγοραστική δύναμη.

2.4 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑ ΚΑΙ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ

Ο επίμονος πληθωρισμός πρέπει να συνοδεύεται από συνεχή αύξηση της ποσότητας χρήματος. Μια από τις αιτίες του πληθωρισμού είναι η εκτύπωση χρήματος με στόχο την κάλυψη μεγάλου ελλείμματος. Ίσως τα ελλείμματα του προϋπολογισμού να εξηγούν γιατί οι κυβερνήσεις πρέπει να τυπώνουν ταχύτατα χρήμα. Αν είναι έτσι, τότε η καταπολέμηση του πληθωρισμού χρειάζεται σφιχτή δημοσιονομική πολιτική.

Το επίπεδο του ΑΕΠ επηρεάζει το μέγεθος των φορολογικών εσόδων που εισπράττει το Δημόσιο με δεδομένους φορολογικούς συντελεστές. Αν το δημόσιο χρέος είναι χαμηλό σε σχέση με το ΑΕΠ, η κυβέρνηση μπορεί να καλύπτει τα ελλείμματα με δανεισμό. Τα φορολογικά της έσοδα αρκούν για να πληρώσει τους τόκους και να

εξοφλήσει το χρέος. Στην περίπτωση κυβερνήσεων με μικρό χρέος, μπορεί να μην υπάρχει καν σχέση ανάμεσα στο έλλειμμα του προϋπολογισμού και την ποσότητα χρήματος που τυπώνουν. Άλλοτε τυπώνουν χρήμα, άλλοτε εκδίδουν ομόλογα. Σε χώρες όπως η Βρετανία, δεν περιμένουμε να βρούμε στενή σχέση ανάμεσα στα ελλείμματα και τη δημιουργία χρήματος. Παρόλα αυτά, όταν τα ελλείμματα παραμένουν για πολλά χρόνια, το δημόσιο χρέος μπορεί να αυξηθεί σε σχέση με το ΑΕΠ. Η κυβέρνηση δεν μπορεί πλέον να καλύπτει τα ελλείμματα με αύξηση του δανεισμού. Πρέπει τότε να σφίξει τη δημοσιονομική πολιτική, να συρρικνώσει το έλλειμμα ή να τυπώσει χρήμα για να πληρώσει το διαρκώς διογκούμενο έλλειμμα. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν θα δεχθεί δημοσιονομικές πιέσεις για να τυπώσει υπερβολικά μεγάλη ποσότητα χρήματος, πυροδοτώντας έτσι τον πληθωρισμό, τα μέλη της ευρωζώνης πρέπει να υπακούουν στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το οποίο περιορίζει τα ελλείμματα των προϋπολογισμών τους σε ποσοστό μικρότερο από 3% του ΑΕΠ, με εξαίρεση τις περιπτώσεις μεγάλης ύφεσης. Ομοίως, ο Κώδικας Δημοσιονομικής Σταθερότητας της Βρετανίας δεσμεύει τη βρετανική κυβέρνηση να μη διατηρεί μεγάλα ελλείμματα, τα οποία αυξάνουν συνεχώς το δημόσιο χρέος σε σχέση με το ΑΕ

2.5 ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ, ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

Υπερπληθωρισμός είναι η κατάσταση κατά την οποία η δημοσιονομική πολιτική βρίσκεται εκτός ελέγχου. Μια κυβέρνηση με μονίμως υψηλό έλλειμμα, που καλύπτεται με δανεισμό, έχει συσσωρεύσει τόσο πολλά χρέη, ώστε κανείς δεν τη δανείζει πια. Έτσι, τυπώνει χρήμα για να χρηματοδοτήσει το έλλειμμά της.

Πόσα είναι τα πραγματικά έσοδα που μπορεί να αποκομίσει η κυβέρνηση με την έκδοση τραπεζογραμματίων; Η κυβέρνηση έχει το μονοπώλιο εκτύπωσης χρήματος. Το χρήμα αυτό είναι παραστατικό, άρα το κόστος παραγωγής του είναι μηδαμινό σε σύγκριση με την αξία που έχει ως χρήμα. Η κυβέρνηση τυπώνει χρήμα πολύ φτηνά και στη συνέχεια το χρησιμοποιεί για να πληρώσει νοσοκόμες και να κατασκευάσει δρόμους. Το εκδοτικό προνόμιο αναφέρεται στο πραγματικό έσοδο που αποκομίζει η κυβέρνηση χάρη στη δυνατότητά της να τυπώνει χρήμα. Η ζήτηση πραγματικού χρήματος αυξάνεται παράλληλα με το πραγματικό εισόδημα.. Αυτό είναι το εκδοτικό προνόμιο. Μια δεύτερη πιθανή πηγή πραγματικών εσόδων είναι η πληθωριστική φορολογία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

3.1 ΠΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΤΟΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟ

3.1.1 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ

Η παραδοσιακή λογιστική παρακολουθεί ορθά τα λογιστικά μεγέθη και προσδιορίζει με ακρίβεια την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα της οικονομικής μονάδας υπό μία απόλυτα θεμελιώδη προϋπόθεση, ότι οι νομισματικές μονάδες που καταγράφει είναι απόλυτα ομοειδείς, ότι παριστάνουν ένα σταθερό μέτρο αξίας. Αλλά οι νομισματικές μονάδες όπως αναλύσαμε στα προηγούμενα κεφάλαια δεν παραμένουν σταθερές, η αξία τους μέρα με την μέρα μεταβάλλεται. ⁽²⁸⁾

Έτσι η λογιστική προσθέτει αφαιρεί πολλαπλασιάζει και διαιρεί μονάδες ανόμοιας αγοραστικής δύναμης. Έτσι για να συνοψίσουμε τα αδύναμα σημεία της λογιστικής ⁽²⁹⁾

- Αδυνατεί να προσδιορίσει την απώλεια που προκύπτει για την επιχείρηση από τα χρηματικά διαθέσιμα και τις απαιτήσεις που έχει σε περίοδο πληθωρισμού, αφού η επιχείρηση θα εισπράξει τις απαιτήσεις της με φτηνότερο νόμισμα και με τα χρηματικά διαθέσιμα θα προμηθευτεί λιγότερα αγαθά.
- Δεν μπορεί να προσδιορίσει την ωφέλεια που προκύπτει για την επιχείρηση από τις υποχρεώσεις που έχει σε περίοδο πληθωρισμού, αφού η επιχείρηση θα τις εξοφλήσει σε φτηνότερο νόμισμα.
- Το αποτέλεσμα δεν θα είναι ακριβές αφού οι τιμές πώλησης και το κόστος των πωληθέντων που αντιπαραβάλλει δεν εκφράζονται σε νόμισμα της αυτής αγοραστικής δύναμης. Εκτός από την περίπτωση που για την παρακολούθηση του κόστους των αποθεμάτων χρησιμοποιείται η μέθοδος LIFO οπότε συντρέχουν και άλλες προϋποθέσεις.
- Ο φόρος εισοδήματος υπολογίζεται και στο εικονικό-πλασματικό αποτέλεσμα από τον πληθωρισμό. Η φορολογία αυτή, επί του αποτελέσματος οδηγεί όπως είναι αυτονόητο σε μείωση του κεφαλαίου της επιχείρησης.

^{(28),(29)} *ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΚΕΛΗΣ, 1983, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ* σελ.47

- Εμφανίζει τα πάγια και τις αποσβέσεις των παγίων με μειωμένη αξία. ⁽³⁰⁾

Παράδειγμα.

Για αν υποδείξουμε ανακρίβειες λογιστικών καταστάσεων που με βάση τη λογιστική αυτή καταρτίζονται

Μία επιχείρηση εργάζεται υπό συνθήκες ετήσιου πληθωρισμού 24% με τους εξής όρους

- Αγοράζει με πίστωση 30ημερών
- Πωλεί με πίστωση 60ημερών
- Χρονικό διάστημα μεταξύ αγορών – πωλήσεων 90ημερών
- Μέθοδος αποτίμησης FIFO
- Μέσος όρος ηλικίας εγκαταστάσεων και εξοπλισμών 3 έτη
- Η επιχείρηση χρηματοδοτείται αποκλειστικά με δικά της κεφάλαια. ⁽³¹⁾

Τα αποτελέσματα της επιχείρησης όπως προσδιορίζονται από τις καταστάσεις των νομισματικών μονάδων είναι εσφαλμένα διότι: Για να εισπραχθούν οι απαιτήσεις από τις πωλήσεις χρειάζονται δύο μήνες. Θα εισπραχθούν λοιπόν νομισματικές μονάδες μειωμένης αγοραστικής δύναμης κατά 4% συνολικά.

Το κόστος των πωλούμενων εμφανίζεται εσφαλμένο γιατί στο διάστημα των 90 ημερών που μεσολαβεί μεταξύ αγορών και πωλήσεων, οι νομισματικές μονάδες που διατέθηκαν για την αγορά, μεταφορά, βιομηχανοποίηση των πωλούμενων έχασαν την αγοραστική τους δύναμη κατά 6%. ⁽³²⁾

Η επιχείρηση εξοφλεί τους προμηθευτές της μετά από 30 ημέρες, δηλαδή με μονάδες μειωμένες κατά 2%. Πραγματοποιεί συνεπώς από την αιτία αυτή ένα κέρδος. ⁽³³⁾

Η απόσβεση των εγκαταστάσεων και εξοπλισμών λογίζεται σε ποσό μειωμένης αγοραστικής δύναμης κατά 72% (3έτη*24%). Έχει συνεπώς εξαιτίας της αδυναμίας αυτής μια σημαντική απώλεια. ⁽³⁴⁾

⁽³⁰⁾ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΚΕΛΗΣ, 1983, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ σελ 48

⁽³¹⁾ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΚΕΛΗΣ, 1983, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ σελ 48

^{(32),(33),(34)} ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΚΕΛΗΣ, 1983, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ σελ 48-50

Τα λογιστικά λοιπόν δεδομένα είναι σοβαρά νοθευμένα από τις επιδράσεις του πληθωρισμού. Και όμως βάση αυτών των στοιχείων συντάσσονται κοστολόγια προσδιορίζονται τιμές πωλήσεων, εξευρίσκονται κέρδη, επιβάλλονται φορολογίες, καθορίζονται τα διανεμόμενα κέρδη. Δηλαδή παίρνονται σοβαρές αποφάσεις για την βιωσιμότητα της επιχείρησης. Με βάση αυτά τα νοθευμένα στοιχεία γίνεται η παρουσίαση της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων με τις δημοσιευμένες ή μη χρηματοοικονομικές καταστάσεις (ισολογισμοί, λογαριασμοί, αποτελέσματα χρήσης).⁽³⁵⁾ Συνεπώς δεν βαρύνουμε την λογιστική για τον εκτροχιασμό όλων αυτών αλλά όπως λέγεται το χρήμα και την νομικά τεκμαιρόμενη σταθερότητα του. Το θέμα που προέχει είναι πως η λογιστική θα διατηρήσει το διαφωτιστικό της ρόλο, πως θα γίνει η πραγματική σταθερή πυξίδα της οικονομικής μονάδας μέσα στο πέλαγο των συνεχών νομισματικών μεταβολών.⁽³⁶⁾

3.1.2 ΛΟΓΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ

Γεννιέται το ερώτημα: αφού η αστάθεια της νομισματικής μονάδας οδηγεί σε τέτοιους λογιστικούς εκτροχιασμούς και έχει και για την ίδια της επιχείρηση τόσες σοβαρές επιπτώσεις γιατί οι επιχειρήσεις και οι λογιστές δεν ακολουθούν την λογιστική του γενικού επιπέδου τιμών ή τη λογιστική τρέχοντος κόστους αλλά υπεραμύνονται της παραδοσιακής λογιστικής του ιστορικού κόστους; Το φαινόμενο πρέπει να αποδοθεί στους εξής κυρίως λόγους

- Η λογιστική κόστους έχει θέση μέσα από τα έτη και τις δεκαετίες τις λογιστικές αρχές και τους κανόνες αποτίμησης, τύπους οικονομικών καταστάσεων κ.α. και όλα αυτά σαφέστατα είναι δύσκολο να εκτοπιστούν από οποιαδήποτε νέο σύστημα πληθωριστικής λογιστικής.

- Οι υφιστάμενοι νομικοί κανόνες έχουν καθιερωθεί μέσα στο πλαίσιο της λογιστικής του ιστορικού κόστους. Ακόμη και βάση τη λογιστική αυτή καταρτίζονται διάφορες συμβάσεις

- Τα ποσοστά πληθωρισμού σε πολλές χώρες ήταν μέχρι πρότινος πολύ χαμηλά και η επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις ανεπαίσθητη.

- Οι επιδράσεις του πληθωρισμού εξουδετερώνονται με τη χρήση συντηρητικών λογιστικών διαδικασιών, όπως π.χ. με την υποεκτίμηση της ωφέλιμης ζωής των πάγιων στοιχείων, τις επιταχυνόμενες αποσβέσεις των στοιχείων αυτών, με την κοστολόγηση των πωληθέντων με τη μέθοδο LIFO.

- Επικρατεί η δυσπιστία γύρω από τις προτεινόμενες τεχνικές και τους λογιστικούς κανόνες. Οι προτεινόμενοι δείκτες τιμών παρουσιάζουν πολλά μειονεκτήματα, οι δε προτεινόμενες τιμές αποτιμήσεων

⁽³⁵⁾⁽³⁶⁾ *EMMANΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΚΕΛΗΣ, 1983, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ σελ 48-50*

των περιουσιακών στοιχείων περικλείουν μεγάλο βαθμό υποκειμενικότητας. Για αυτό πολλοί ισχυρίζονται ότι η αναθεώρηση των ιστορικών κονδυλίων , ενώ δε θα διαφωτιστεί , θα προκαλέσει σύγχυση στους μελετητές των οικονομικών καταστάσεων.

- Πολλοί διατείνονται ότι ο πληθωρισμός δεν είναι λογιστικό πρόβλημα . η λογιστική λένε λογίζει νομισματικές μονάδες και όχι την αγοραστική αξία των νομισματικών μονάδων.

- Τέλος οι επιχειρηματίες με την παραδοσιακή λογιστική τόσες δεκαετίες “μετρούν” την επιτυχία τους ή αποτυχία τους. Θα μπορούσαμε λοιπόν να πούμε ότι η λογιστική κόστους έχει εδραιωθεί.

3.2 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Στον ισολογισμό διακρίνουμε τα στοιχεία του σε νομισματικά και μη. Είναι ένας τρόπος για να δούμε πως επιδρά στον ισολογισμό ο πληθωρισμός. Τα στοιχεία του ισολογισμού από άποψη διακύμανσης της αγοραίας αξίας τους μπορούν να διακριθούν σε δύο βασικές κατηγορίες

- Σε στοιχεία με κυμαινόμενη αγοραία αξία και των οποίων συνεπώς η λογιστική αξία είναι δυνατό να προσαρμόζεται προς τις μεταβολές των τιμών. Έτσι σε περιόδους πληθωρισμού τα στοιχεία αυτά δεν αποφέρουν στην κατέχουσα επιχείρηση αποτέλεσμα γενικής αγοραστικής δύναμης, γιατί η τρέχουσα αξία τους προσαρμόζεται προς τις γενικές και ειδικές μεταβολές των τιμών. Τα στοιχεία αυτά τα ονομάζουμε μη νομισματικά.

- Σε στοιχεία που δεν έχουν κυμαινόμενη αγοραία αξία. Η τρέχουσα αξία των στοιχείων αυτών είναι η αναγραφόμενη στον ισολογισμό. Δηλαδή η αξία των στοιχείων αυτών παραμένει αριθμητικά αμετάβλητη , μονοπάτι σε περιόδους πληθωρισμού, η αξία τους μειώνεται . η επιχείρηση δηλαδή, θα εισπράξει ή θα καταβάλει τα αναγραφόμενα στον ισολογισμό ποσά , ενώ η αγοραστική αξία των ποσών αυτών , εξαιτίας του πληθωρισμού θα έχει μειωθεί. Έτσι σε περιόδους πληθωρισμού τα στοιχεία της κατηγορίας αυτής αποφέρουν στην κατέχουσα επιχείρηση ένα αποτέλεσμα ‘ζημία’ αν τα στοιχεία ανήκουν στο ενεργητικό (απαιτήσεις), κέρδος αν ανήκουν στο παθητικό . τα στοιχεία αυτά ονομάζουμε νομισματικά. Σε γενικές γραμμές ο χαρακτηρισμός των στοιχείων σε νομισματικά και μη, πρέπει να βασίζεται στο αν ή όχι οι κάτοχοι τους κερδίζουν ή χάνουν γενική αγοραστική δύναμη από τις μεταβολές στο γενικό επίπεδο τιμών. Και νομισματικά χαρακτηρίζονται εκείνα τα στοιχεία των οποίων οι κάτοχοι κερδίζουν ή χάνουν αγοραστική δύναμη από τις μεταβολές στο γενικό επίπεδο τιμών, ενώ μη νομισματικά χαρακτηρίζονται εκείνα των οποίων οι κάτοχοι ούτε κερδίζουν ούτε χάνουν αγοραστική δύναμη από τις μεταβολές αυτές.

3.2.1 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ Ή ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ

Στην κατηγορία των νομισματικών στοιχείων εντάσσονται όπως είπαμε όλα τα κονδύλια που παραμένουν αριθμητικά αμετάβλητα από τις μεταβολές που επέρχονται στην αγοραστική αξία του νομίσματος. Τα κονδύλια που εκφράζουν νομισματικά στοιχεία τα οποία έχουν καθοριστεί με σύμβαση ή με κάποιο άλλο τρόπο παραμένουν αριθμητικά σταθερά, είναι κονδύλια σταθερού αριθμού νομίσματος, και δεν επηρεάζονται αριθμητικά από τις μεταβολές την αγοραστικής αξίας του νομίσματος. Η επιχείρηση θα εισπράξει ή θα καταβάλει τα ποσά των ιστορικών νομισματικών μονάδων που αναγράφονται στον ισολογισμό. Τέτοια κονδύλια είναι τα μετρητά, οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις, τα εισπρακτέα και πληρωτέα γραμμάτια.

Όπως ήδη είπαμε σε περιόδους πληθωρισμού, οι κάτοχοι νομισματικών στοιχείων κερδίζουν ή χάνουν γενική αγοραστική δύναμη. Έτσι οι κατέχοντες νομισματικά ενεργητικά στοιχεία (απαιτήσεις, μετρητά κ.λ.π.) υφίστανται μια ζημιά από τη μείωση της αγοραστικής δύναμης του νομίσματος που λέγεται ζημιά γενικού επιπέδου τιμών ή ζημιά γενικής αγοραστικής δύναμης, γιατί το ορισμένο ποσό νομίσματος που θα εισπράξουν θα έχει μειωμένη αγοραστική δύναμη σε σύγκριση με την αγοραστική δύναμη που είχε το ποσό αυτό κατά το χρόνο γέννησης της απαίτησης ή απόκτηση των μετρητών. Αντίθετα οι οφείλοντας αποκομίζουν κέρδος που λέγεται κέρδος γενικού επιπέδου τιμών ή κέρδος γενικής αγοραστικής δύναμης, γιατί το καθορισμένο ποσό που θα καταβάλουν θα έχει μειωμένη αγοραστική δύναμη, σε σύγκριση με την αγοραστική δύναμη του ποσού αυτού κατά το χρόνο γέννηση της υποχρέωσης.

3.2.2 ΜΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ

Μη νομισματικά στοιχεία χαρακτηρίζονται εκείνα των οποίων η αξία δεν παραμένει αριθμητικά αμετάβλητη από τις μεταβολές που επέρχονται στις ειδικές τιμές των αγαθών και στην αγοραστική δύναμη του νομίσματος. Δηλαδή μη νομισματικά στοιχεία είναι όλα όσα δεν είναι νομισματικά. Οι τιμές των στοιχείων αυτών είναι δυνατό να μεταβάλλονται, είτε εξαιτίας μεταβολής της ειδικής τιμής αυτών, είτε εξαιτίας μεταβολής στο γενικό επίπεδο τιμών είτε συνθηθέστερα εξαιτίας και των δύο αυτών λόγων δηλαδή της μεταβολής των ειδικών τιμών τους και της μεταβολής της αξίας χρήματος. Παραδείγματα τέτοιων κονδυλίων, για τους σκοπούς της λογιστικής του γενικού επιπέδου τιμών, είναι τα αποθέματα, τα ενσώματα πάγια, οι συμμετοχές σε επιχειρήσεις, οι προπληρωθείς δαπάνες οι υποχρεώσεις από ληφθείσες προκαταβολές πελατών. Τα μη νομισματικά στοιχεία εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις ιστορικού κόστους με την ιστορική αξία κτήσης τους, δηλαδή με ποσά που δεν είναι βεβαιωμένα και συνεπώς δεν υπάρχει καμιά εξασφάλιση ότι αυτά ακριβώς θα εισπραχθούν με την ρευστοποίηση των στοιχείων ή θα καταβληθούν για την εξόφληση των υποχρεώσεων. Δεν είναι καθορισμένο ποιο ποσό θα εισπράξει η επιχείρηση από την πώληση του τάδε προϊόντος της ή τη

ρευστοποίηση του τάδε πάγιου στοιχείου της.

Αυτός ακριβώς είναι ο λόγος που η λογιστική αξία των μη νομισματικών στοιχείων πρέπει να προσαρμόζεται προς τις μεταβολές της γενικής αγοραστικής δύναμης της νομισματικής μονάδας, η διαφορά δε από την προσαρμογή αυτή να μη θεωρείται κέρδος ή ζημιά όπως στην περίπτωση των νομισματικών στοιχείων.

Οι κάτοχοι μη νομισματικών στοιχείων, σε περιόδους πληθωρισμού δεν κερδίζουν ούτε χάνουν από τις μεταβολές των τιμών, επειδή η τρέχουσα αξία των στοιχείων αυτών έχει τη δυνατότητα να προσαρμόζεται προς τις μεταβολές αυτές. Έτσι οι οπαδοί της λογιστικής του γενικού επιπέδου τιμών υποθέτουν ότι η αξία των μη νομισματικών στοιχείων προσαρμόζεται σύμμετρα προς τις μεταβολές του γενικού επιπέδου τιμών και δεν προκύπτει για την επιχείρηση κανένα αποτέλεσμα από την κατοχή τέτοιων στοιχείων.

Στην πραγματικότητα όμως οι κάτοχοι τέτοιων στοιχείων θα αποκομίσουν κέρδος στις περιπτώσεις που οι ειδικές τιμές των στοιχείων ανεβαίνουν γρηγορότερα από το γενικό επίπεδο τιμών, θα υποστούν δε ζημιά στις περιπτώσεις που το γενικό επίπεδο τιμών ανεβαίνει γρηγορότερα από τις ειδικές τιμές των κατεχόμενων στοιχείων.

Τα αντίθετα αποτελέσματα επέρχονται στις περιπτώσεις που η επιχείρηση έχει μη νομισματικές υποχρεώσεις. Επίσης οι κάτοχοι μη νομισματικών στοιχείων ή οι έχοντες νομισματικές υποχρεώσεις κερδίζουν ή χάνουν, αν η ειδική τιμή του στοιχείου ή της υποχρέωσης παραμένει σταθερή, ενώ το γενικό επίπεδο τιμών μεταβάλλεται.

3.2.3 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕ ΔΙΠΛΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Ορισμένα στοιχεία είναι δυνατό να παρουσιάζουν διπλό χαρακτήρα, δηλαδή να χαρακτηριστούν νομισματικά ή μη.

- Οι ομολογίες που κατέχονται για εισοδηματικούς σκοπούς, επενδυτικούς, χαρακτηρίζονται νομισματικά στοιχεία, γιατί σε περιόδους πληθωρισμού, ούτε η νομισματική τους αξία ούτε η πρόσοδος τους μεταβάλλεται και αποφέρουν στην επιχείρηση μια απώλεια γενικής αγοραστικής δύναμης. Αν απεναντίας η επιχείρηση προτίθεται να πωλήσει τις ομολογίες αυτές θα πρέπει να χαρακτηριστούν μη νομισματικά στοιχεία επειδή η τρέχουσα αξία τους είναι δυνατό να μεταβάλλεται με την μεταβολή του γενικού επιπέδου τιμών. Συνεπώς οι ομολογίες δεν αποφέρουν στην επιχείρηση κανένα αποτέλεσμα.

- Οι μετατρέψιμες σε κεφάλαιο υποχρεώσεις, εξεταζόμενες σαν υποχρεώσεις, είναι οφειλές ορισμένων ποσών που σε περιόδους πληθωρισμού αποφέρουν κέρδη γενικού επιπέδου τιμών. Πρέπει λοιπόν να χαρακτηρίζονται σαν νομισματικά στοιχεία. Επειδή υπάρχει όμως η δυνατότητα της μετατρεψιμότητας των

υποχρεώσεων σε κεφάλαιο, είναι δυνατό οι υποχρεώσεις αυτές να θεωρηθούν σαν μελλοντικό κεφάλαιο και συνεπώς να χαρακτηριστούν σαν μη νομισματικά στοιχεία. συνηθίζεται πάντως οι μετατρέψιμες υποχρεώσεις να μεταχειρίζονται όπως οι λοιπές υποχρεώσεις δηλαδή να χαρακτηρίζονται νομισματικά στοιχεία.

3.2.4 ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η επίδραση του πληθωρισμού εξαρτάται και από την διάρκεια δέσμευσης των περιουσιακών στοιχείων στην επιχείρηση , δηλαδή από την ταχύτητα κυκλοφορίας τους. Τα πάγια στοιχεία παραμένουν για πολλά χρόνια στην επιχείρηση κατ κανόνα καθ' όλη τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους. Έτσι ο πληθωρισμός εκτροχιάζει σε μεγαλύτερο βαθμό την ιστορική αξία κτήσης των πάγιων , των αποσβέσεων τους και συνεπώς και τα ιστορικά αποτελέσματα , σε σχέση με την επίδραση που έχει σε άλλες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων. Την αξία κτήση των πάγιων στοιχείων δίνει το άθροισμα επιμέρους κονδυλίων που καταχωρήθηκαν στους λογαριασμούς σε διάφορες ημερομηνίες και συνεπώς με νομισματικές μονάδες διάφορης αγοραστικής δύναμης. Αυτό βέβαια συμβαίνει και στους λογαριασμούς όλων των περιουσιακών στοιχείων. Απλά στα πάγια είναι εμφανέστερο και εντονότερο γιατί παραμένουν στην κατοχή της επιχείρησης για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Παράδειγμα

Ο λογαριασμός εδαφικές εκτάσεις της επιχείρησης στον ισολογισμό ιστορικού κόστους με ποσό 2.000.000 ευρώ, που κατά έτος κτήσης αναλύεται ως εξής

έτη	ποσό
x+1	400000
x+2	400000
x+3	400000
x+4	400000
x+5	400000
	2000000

Αν το γενικό επίπεδο τιμών αυξηθεί κατά 80% στην περίοδο x+1 με x+5 με ένα ετήσιο ποσοστό 20% τότε είναι σαφές πως η επιχείρηση δεν επενδύει κατά έτος το ίδιο ποσό αγοραστικής δύναμης για κάθε νέα αγορά όπως φαίνεται από την ακόλουθη ανάλυση:

Έτη	Υπολογισμός	Αποτέλεσμα
X+1	$400.000 \cdot 180 / 100$	720.000
X+2	$400.000 \cdot 180 / 120$	600.000
X+3	$400.000 \cdot 180 / 140$	514.286
X+4	$400.000 \cdot 180 / 160$	450.000
X+5	$400.000 \cdot 180 / 180$	400.000
		2.684.286

Συνεπώς το αποτέλεσμα δεν είναι 2.000.000 ευρώ όπως θα νόμιζε κάποιος αλλά το αντίστοιχο αληθές ποσό ανέρχεται σε 2.684.286 ευρώ.

- Οι αποσβέσεις που υπολογίζονται επί της ιστορικής αξίας κτήσης δεν επαρκούν για την αντικατάσταση των στοιχείων που αποσβένονται.

Παράδειγμα.

Ο λογαριασμός μηχανήματα

Έτη	Τιμήριθμος
X+1	100
X+2	120
X+3	140
X+4	160
X+5	180

Ας δούμε τους λογαριασμούς

Μηχανήματα $\chi+1$

1.000.000 ευρώ

Έτη	Συντελεστής Απόσβεσης	Αποτέλεσμα
X+1	20%	200.000
X+2	20%	200.000
X+3	20%	200.000
X+4	20%	200.000
X+5	20%	200.000
		1.000.000

Τα μηχανήματα έχουν ολοκληρωτικά αποσβεστεί και έχουν τεθεί εκτός παραγωγικού κυκλώματος. Η επιχείρηση έχει διενεργήσει απόσβεση ισόποση με την ιστορική αξία κτήσης των μηχανημάτων και συνεπώς, θεωρητικά είναι σε θέση να αντικαταστήσει τα αχρηστεμένα μηχανήματα. Δεδομένοι ότι δεν έχει επέλθει καμιά μεταβολή στις ειδικές τιμές των μηχανημάτων. Οι αποσβέσεις που λογίστηκαν δεν επαρκούν για την αντικατάσταση των αποσβεσμένων μηχανημάτων και η επιχείρηση θα βρεθεί πιθανόν σε αδυναμία αντικατάστασης τους αν τα κεφάλαια της δεν της επιτρέπουν τη διάθεση του επιπλέον πόσου των 800.000 ευρώ.

Ας σημειωθεί επίσης ότι εξαιτίας της ανακρίβειας των αποσβέσεων το κόστος παραγωγής δεν είναι ακριβές με περαιτέρω συνέπεια την εξαγωγή εσφαλμένων αποτελεσμάτων.

- Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την πώληση πάγιων στοιχείων είναι αναληθή. Μολονότι τα πάγια στοιχεία δεν προορίζονται για πώληση αλλά για μόνιμη εκμετάλλευση, όμως συχνά οι επιχειρήσεις για διάφορους λόγους προβαίνουν στην πώληση τέτοιων στοιχείων. Το αποτέλεσμα που προκύπτει με βάση την λογιστική κόστους, είναι η διαφορά τιμής πώλησης και αναπόσβεστης αξίας του στοιχείου που πουλήθηκε. Αλλά τα δύο συγκρινόμενα μεγέθη δεν είναι ομοειδή. Η αναπόσβεστη αξία είναι το άθροισμα παλιών νομισματικών μονάδων ενώ η τιμή πώλησης εκφράζεται σε μονάδες τρέχουσας αγοραστικής δύναμης. η διαφορά συνεπώς των δύο αυτών ανόμοιων μεγεθών πολύ απέχει από το να δείχνει το αληθινό από την πώληση αποτέλεσμα.⁽³⁷⁾

⁽³⁷⁾ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΚΕΛΗΣ, 1983, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ σελ 65-67

Παράδειγμα.

Ας υποθέσουμε ότι στο προηγούμενο παράδειγμα μηχανήματα πωλούνται στο τέλος του έτους $\chi+4$ έναντι 500000 ευρώ. Η λογιστική θα κατέγραφε κέρδος 300000ευρώ , που υπολογίζεται ως εξής:

Τιμή πώλησης	500.000 ευρώ
μείον: αναπόσβεστη αξία μηχανημάτων	
Τιμή κτήσης	1.000.000 ευρώ
Μείον αποσβέσεις	800.000 ευρώ
Κέρδος λογιστικής ιστορικού κόστους	300.000 ευρώ

Το αποτέλεσμα με την λογιστική κόστους είναι κέρδος 300.000 ευρώ. Όμως προκύπτει ζημιά βάση πληθωρισμού όπως προκύπτει από τους ακόλουθους υπολογισμούς

Αξία κτήσης σε $\chi+4$ $1.000.000 * 160/100$ 1.600.000 ευρώ

Αποσβέσεις σε $\chi+4$ 1.015.238 ευρώ

Αναπόσβεστη αξία 584.762 ευρώ

Τιμή πώλησης 500.000 ευρώ

Ζημιά 84.762 ευρώ

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι σε περιόδους πληθωρισμού η λογιστική κόστους οδηγεί σε εσφαλμένη εμφάνιση της αξίας των πάγιων στοιχείων, που είναι το άθροισμα νομισματικών μονάδων ανόμοιας αγοραστικής δύναμης. Επίσης σε ανεπαρκείς αποσβέσεις των πάγιων στοιχείων αφού αυτές υπολογίζονται επί εσφαλμένης βάσης της αξίας κτήσης με συνέπεια τη νόθευση των κοστολογίων , την εσφαλμένη τιμολογιακή πολιτική. Τέλος οδηγεί σε ανάλωση της περιουσίας, εξαιτίας

της ανεπάρκειας των αποσβέσεων, της φορολογίας ή διανομής εικονικών κερδών.⁽³⁸⁾

3.2.5 ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Τα αποθέματα αποτελούν το επίκεντρο των διαχειριστικών φροντίδων σε περιόδους πληθωρισμού. Γιατί ο επιχειρηματίας πρέπει να τιμολογεί στη διαβλεπόμενη τιμή αντικατάστασης, για να μην κλείσει η επιχείρηση. Συνήθης είναι η περίπτωση που το αντίτιμο πώλησης υπερκαλύπτει μεν το κόστος κτήσης, δεν καλύπτει όμως την τιμή που απαιτείται για τη μεταγενέστερη αντικατάσταση του πωληθέντος. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση πραγματοποιεί ένα χρηματικό πλεόνασμα που λογιστικά εμφανίζεται σαν κέρδος. Κι όμως αυτό είναι τμήμα της απώλειας της αγοραστικής δύναμης των νομισματικών μονάδων, οι οποίες συγκροτούν το ιστορικό κόστος κτήσης του πράγματος που πωλήθηκε.⁽³⁷⁾

3.2.6 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ-ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Οι απαιτήσεις της επιχείρησης υπό διάφορες λογιστικές τους μορφές όπως πελάτες, χρεώστες, γραμμάτια εισπρακτέα θα εισπραχθούν από την επιχείρηση στα ονομαστικά τους ποσά, δηλαδή στα ποσά που εμφανίζονται στον ισολογισμό. Αλλά τα ποσά αυτά προκύπτουν από άθροιση επιμέρους κονδυλίων διάφορης ηλικίας και συνεπώς διαφορετικής αγοραστικής δύναμης.⁽³⁹⁾

Σε περιόδους λοιπόν πληθωρισμού η επιχείρηση έχει από τις απαιτήσεις της μια απώλεια γιατί θα εισπράξει την ονομαστική του αξία μειωμένη σε αγοραστική δύναμη. Η απώλεια αυτή είναι ίση με την απώλεια της αγοραστικής δύναμης που υπέστη η νομισματική μονάδα λόγω πληθωρισμού, στο διάστημα από το χρόνο γέννησης των επιμέρους απαιτήσεων μέχρι τον χρόνο είσπραξής τους.⁽⁴⁰⁾

Τα παραπάνω, αλλά προς αντίθετη κατεύθυνση, ισχύουν για τις υποχρεώσεις, υπό διάφορες λογιστικές μορφές τους: πιστωτές, προμηθευτές, δάνεια, γραμμάτια πληρωτέα κα..Δηλαδή σε περίοδο πληθωρισμού η επιχείρηση έχει από τις υποχρεώσεις της μια ωφέλεια, γιατί θα τις εξοφλήσει στην ονομαστική τους αξία μεν αλλά μειωμένης αγοραστικής δύναμης.⁽⁴¹⁾

⁽³⁸⁾ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΚΕΛΗΣ, 1983, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ σελ 68-69

⁽³⁹⁾,⁽⁴⁰⁾. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΚΕΛΗΣ, 1983, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ σελ 70

⁽⁴¹⁾ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΚΕΛΗΣ, 1983, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ σελ 70

3.2.7 ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεγάλα ποσά διαθέσιμων ,σε περίοδο πληθωρισμού έχουν απώλεια αγοραστικής δύναμης. Αυτό γιατί η επιχείρηση με τα αγαθά που διαθέτει θα αποκτήσει όλο και λιγότερα αγαθά.

Παράδειγμα. Ο πληθωρισμός ανέβηκε σταδιακά στο 24%

	Ποσά σε Ευρώ	Προσαρμογή	Ποσά προσαρμοσμένα στις μεταβολές του γεν. επιπέδου τιμών
Ταμείο έναρξης	1.000.000	124/100	1.240.000
Εισπράξεις	1.600.000	124/112	1.771.428
Άθροισμα	2.600.000		1.505.714
Πληρωμές	1.200.000	124/112	1.328.572
Ταμείο τέλους	1.400.000		
Ταμείο προσαρμοσμένο			1.682.856
Ζημιά από τα κατεχόμενα μετρητά			282.856

Η επιχείρηση , όπως προκύπτει από τους πιο πάνω υπολογισμούς υφίσταται ζημιά γενικής αγοραστικής δύναμης ευρώ 282.856, από την διακίνηση του ταμείου της στη διάρκεια του έτους κατά το οποίο ο πληθωρισμός ανέβηκε 24%. ⁽⁴²⁾

⁽⁴²⁾ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΚΕΛΗΣ,1983, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ, ΑΘΗΝΑΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ σελ 71

3.2.8 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ

Όταν τα επιτόκια καταθέσεων δεν καλύπτουν τον ρυθμό πληθωρισμού, τα άτομα προτιμούν να καταναλώνουν παρά να αποταμιεύουν, αφού γνωρίζουν ότι, τα χρήματα που θα αποταμιεύσουν σήμερα θα έχουν μελλοντικά μικρότερη αγοραστική αξία και δε θα μπορούν να αγοράσουν τις ίδιες ποσότητες αγαθών. Από την άλλη πλευρά, ευνοούνται όσοι έχουν πάρει δάνεια στο παρελθόν και τα εξοφλούν σε περιόδους μεγάλου πληθωρισμού, διότι τα χρήματα που επιστρέφουν έχουν μικρότερη αγοραστική αξία από τα χρήματα που είχαν αρχικά δανειστεί.

3.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Για να εξαχθεί το ορθό αποτέλεσμα από το λογαριασμό αποτελέσματα χρήσεως θα πρέπει τα αντιπαρατιθέμενα κονδύλια εσόδων και εξόδων να είναι της ίδιας αγοραστικής δύναμης. Στην λογιστική κόστους όμως ο λογαριασμός αυτός εμφανίζει κονδύλια διαφορετικής αγοραστικής δύναμης. Ειδικότερα τα έσοδα και τμήμα των εξόδων όπως μισθοί ενοίκια. Εκφράζονται σε σχετικά τρέχουσες τιμές ενώ άλλα με ποικίλη αγοραστική δύναμη.⁽⁴³⁾ Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι τα κονδύλια των δαπανών και των εσόδων του λογαριασμού αυτού εκφράζονται σε ανομοιόμορφη αγοραστική δύναμη. Συνεπώς έχουν ανάγκη προσαρμογών για αν απεικονιστούν στην ίδια αγοραστική δύναμη και να εξαχθούν τα σωστά αποτελέσματα.⁽⁴⁴⁾

^{(43),(44)} ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΚΕΛΗΣ, 1983, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ σελ 7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

4.1.1 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ

Οι συνέπειες του πληθωρισμού είναι όλες αρνητικές με εξαίρεση εκείνες που αφορούν τους κατόχους περιουσιακών στοιχείων, εκείνους που οφείλουν σταθερά ποσά δανείων (σε βάρος των δανειστών) και το κράτος το οποίο εισπράττει περισσότερους φόρους λόγω της διόγκωσης των τιμών (έμμεσοι φόροι) και της ονομαστικής αύξησης των εισοδημάτων (άμεσοι φόροι). Αντίθετα, τα σταθερά εισοδήματα (π.χ. ομολογίες με σταθερά τοκομερίδια) και τα εισοδήματα εκείνα τα

οποία δεν προσαρμόζονται έγκαιρα και πλήρως στις αυξήσεις των τιμών υφίστανται μεγάλη απώλεια εξαιτίας της πληθωριστικής διαδικασίας.⁽⁴⁵⁾ Οι κυριότερες αρνητικές επιπτώσεις του πληθωρισμού είναι η μείωση: α) της ανταγωνιστικότητας των εγχωρίων προϊόντων με αποτέλεσμα τη μείωση των εξαγωγών κι αύξηση εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, δηλαδή χειροτέρευση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Όταν χειροτερεύσει το ισοζύγιο πληρωμών το πιθανότερο είναι να ακολουθήσει υποτίμηση του νομίσματος. β) της αγοραστικής δύναμης του χρήματος και του πραγματικού εισοδήματος των εργαζομένων και της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών, αφού στην πράξη η αύξηση τιμών δεν συνεπάγεται πάντα και αύξηση αμοιβών. γ) της ροπής για αποταμίευση γιατί ο πληθωρισμός μειώνει με την πάροδο του χρόνου την πραγματική της αξία, ενώ παράλληλα συμβάλλει στη διατήρηση των επιτοκίων σε υψηλά επίπεδα, με συνέπεια την επιβάρυνση του κόστους κεφαλαίου και την εξασθένηση της ροπής για επενδυτική δραστηριότητα.⁽⁴⁶⁾

Ο πληθωρισμός επίσης συνεπάγεται και ανακατανομή εισοδημάτων (εφόσον τιμές / εισοδήματα δεν αυξάνονται με τον ίδιο τρόπο), η οποία είναι συνήθως σε βάρος των χαμηλών και προς όφελος των υψηλών εισοδηματιών. Πιο συγκεκριμένα η ανακατανομή επιδεινώνεται από την πληθωριστική αύξηση των εισοδημάτων η οποία διογκώνει το φορολογικό βάρος όσων δεν φοροδιαφεύγουν και όσων το φορολογητέο εισόδημα είναι στα χαμηλά εισοδηματικά κλιμάκια της κλίμακας φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Το τελευταίο συμβαίνει γιατί το εύρος χαμηλών εισοδηματικών κλιμακίων είναι «μικρό» και μια μικρή αύξηση του εισοδήματος μετακινεί τον φορολογούμενο στο επόμενο κλιμάκιο στο οποίο όμως αντιστοιχεί υψηλότερος οριακός φορολογικός συντελεστής. Αυτό έχει ως συνέπεια την αφαίρεση εισοδήματος και μείωση του

πραγματικού εισοδήματος των χαμηλών εισοδηματιών. Επιπλέον, είναι ένας έμμεσος τρόπος μεταφοράς πόρων από τον ιδιωτικό στο δημόσιο τομέα.

Διαστρέβλωση του φορολογικού βάρους λόγω πληθωρισμού. Ο πληθωρισμός διογκώνει την εικόνα των κερδών κεφαλαίου (τα κέρδη που προκύπτουν από την πώληση ενός κεφαλαιουχικού αγαθού σε τιμήμεγαλύτερη από αυτή που πληρώθηκε).

Ο φόρος εισοδήματος αντιμετωπίζει το εισόδημα αποταμιεύσεις από το ονομαστικό επιτόκιο, ενώ το ονομαστικό επιτόκιο απλώς αντισταθμίζει τον πληθωρισμό. Το πραγματικό επιτόκιο μετά φόρων είναι χαμηλότερο, οπότε η αποταμίευση γίνεται λιγότερο ελκυστική.⁽⁴⁷⁾

4.1.2 ΣΤΗΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

Στην λογιστική ιστορικού κόστους οι επιδράσεις αναμιγνύονται με τα πραγματικά αποτελέσματα της επιχείρησης. Έτσι τα κέρδη αγοραστικής δύναμης που προέρχονται από την εξόφληση υποχρεώσεων με υποτιμημένο νόμισμα λόγω της παρόδου του χρόνου και τις επιδράσεις του πληθωρισμού και οι ζημιές αγοραστικής δύναμης που προκύπτουν από την είσπραξη απαιτήσεων αναμιγνύονται με τα πραγματικά αποτελέσματα και διαμορφώνουν το τελικό αποτέλεσμα κάθε χρήσης.

Ο προσδιορισμός των επιπτώσεων του πληθωρισμού στα λογιστικά κονδύλια και η λογιστική απεικόνιση τους αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας εργασίας. Διευκρινίστηκε αναφέρεται ότι η διόρθωση των επιδράσεων του πληθωρισμού δεν αντιμετωπίζεται με μια απλοποιημένη διαδικασία αλλά απαιτείται λεπτός χειρισμός, κατευθυντήριες αρχές και τεχνικές διαδικασίες που ακόμη βρίσκονται σε στάδια πειραματικής εφαρμογής. Η επίδραση του πληθωρισμού στην επιχείρηση και συνεπώς και στις οικονομικές καταστάσεις του ιστορικού κόστους εξαρτάται κυρίως από το μέγεθος της νομισματικής υποτίμησης. Η χώρα μας πλήττεται από υψηλά ποσοστά πληθωρισμού. Που έχουν μεταβάλλει ισολογισμούς και αποτελέσματα χρήσεως. Είναι πραγματικότητα ότι στην χώρα μας οι ισολογισμοί δεν απεικονίζουν την οικονομική κατάσταση και την περιουσιακή διόρθωση των επιχειρήσεων, ούτε τα πραγματικά αποτελέσματα. Στην Ελλάδα δυστυχώς ο νομοθέτης έχει παγώσει εδώ και χρόνια το θέμα του πληθωρισμού με μοναδική εξαίρεση την αναπροσαρμογή της αξίας των κονδυλίων και κυρίως των πάγιων στοιχείων. Δυστυχώς και αυτή η αναπροσαρμογή δεν έχει γίνει εκ νέου στην Ελλάδα της κρίσης.

Η εμφάνιση στις οικονομικές καταστάσεις πληθωριστικών κερδών οδηγεί συνήθως και στη διανομή τους στους εσφαλμένα ενημερωμένους επιχειρηματίες και στους ανώνυμους επενδυτές με περαιτέρω συνέπεια τη βελτίωση του επιπέδου ζωής τους όχι από πραγματικά εισοδήματα αλλά με ανάλωση κεφαλαίου.

⁽⁴⁷⁾ <http://www.euretirio.com/2010/07/plithorismos.html>

Αποτέλεσμα αυτής της εμφάνισης είναι:

- Η φορολογία των πληθωριστικών κερδών που προσδιορίζονται με βάση τι ιστορικό κόστος μειώνει τα κεφάλαια και τη ρευστότητα των επιχειρήσεων με σοβαρές συνέπειες για το μέλλον τους.

- Ο επιχειρηματίας αποθαρρύνεται στην επένδυση των κεφαλαίων τους σε παραγωγικά τμήματα αφού το ισχύον σύστημα δεν εξασφαλίζει ούτε την διατήρηση της ακεραιότητας των κεφαλαίων τους, ούτε μια λογική απόδοση των επενδύσεων τους, ενώ τα δικά τους κεφάλαια τα τοποθετούν σε μη παραγωγικές επενδύσεις.

- Οι εσφαλμένοι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας , που εξάγονται βάση τα παραπλανητικά ιστορικά στοιχεία παραπλανούν τις τράπεζες και τις ωθούν σε χρηματοδοτήσεις προς μη βιώσιμες επιχειρήσεις.

- Η πλασματική οικονομική ευεξία μεταδίδεται και στους εργαζόμενους στην επιχείρηση , οι οποίοι αντί να ανησυχούν για την σταθερότητα της επιχείρησης από την οποία αποζούν, πιθανόν να εγείρουν αιτήματα αύξησης των αποδοχών τους , λόγω της εικονικής παραγωγικότητας της εργασίας τους.

- Η εξεύρεση της τρέχουσας αξίας των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης συνεπάγεται οικονομική επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις. Με υψηλό κόστος εφαρμογής.

4.1.3 ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η σύγχρονη αντίληψη οδηγείται στην γνώμη ότι οι παραδοσιακές καταστάσεις του ιστορικού κόστους πρέπει να εξακολουθήσουν να είναι οι κύριες καταστάσεις αλλά πρέπει να δίνονται και κάποια συμπληρωματικά στοιχεία, μέσα από τα οποία αποκαλύπτονται οι επιδράσεις από τις μεταβολές του πληθωρισμού. Οι πληροφορίες αυτές είτε δίδονται ως σημειώσεις πάνω στις οικονομικές καταστάσεις είτε χωριστά ως συμπληρωματικές.

Ενδεικτικά: Το ποσό της προσαρμογής ή το προσαρμοσμένο ποσό των αποσβέσεων, ομοίως και του κόστους πωληθέντων και η περιγραφή μεθόδων της επιχείρησης, που ακολούθησαν για τον υπολογισμό των πιο πάνω στοιχείων.

ΕΝΘΕΤΟ

1. Παράθεση οικονομικό άρθρου από www.makthes.gr για την κατανόηση των δεικτών , των τιμών κ.α. που αναφέραμε σε όλα τα κεφάλαια της εργασίας

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ Συνεχίζει να μειώνεται αλλά με πιο ήπιο ρυθμό

Στην κατηγορία: [Οικονομία](#)

Ημερομηνία: 11/09/2014

Σε συνθήκες αποπληθωρισμού παρέμεινε και τον Αύγουστο η ελληνική οικονομία, καθώς ο πληθωρισμός μειώθηκε κατά 0,3% συγκριτικά με τον Αύγουστο του 2013, έναντι μείωσης 1,3% που σημειώθηκε κατά την ίδια σύγκριση το 2013 προς το 2012. Ο γενικός δείκτης τον Αύγουστο 2014 σε σύγκριση με τον Ιούλιο 2014 παρουσίασε μείωση 1,2%, έναντι μείωσης 1,6% που σημειώθηκε κατά την αντίστοιχη σύγκριση του προηγούμενου έτους. Το γεγονός ότι πλέον ο ρυθμός μείωσης των τιμών επιβραδύνθηκε σημαντικά αποτελεί μια πρώτη ένδειξη ότι αντίστοιχα και η μείωση της καταναλωτικής ζήτησης περιορίζεται. Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή, μεταξύ Ιουλίου και Αυγούστου εφέτος οι κυριότερες ανατιμήσεις καταγράφηκαν σε φάρμακα (4,2%, λόγω αύξησης της συμμετοχής των ασφαλισμένων στις λιανικές τιμές), νωπά ψάρια (1,5%), κρέατα (0,8%) και -για πρώτη φορά μετά από σειρά μηνών- αυτοκίνητα (0,6%). Μειώσεις τιμών, αντίθετα, υπήρξαν σε νωπά λαχανικά (6,7%), νωπά φρούτα (4,3%) και βενζίνη (1,6%), ενώ ο πληθωρισμός “ελαφρύνθηκε” και από τις εκπτώσεις. Σε ετήσια βάση οι κυριότερες ανατιμήσεις αφορούσαν σε φάρμακα (26,7%), τιμολόγια ΔΕΗ (4,9%), ελαιόλαδο (2,9%), γαλακτοκομικά-αυγά (2,5%), έξοδα ξενοδοχείων (2,5%), τσιγάρα (1,8%) και αλκοολούχα ποτά (1,4%). Στον αντίποδα, μειώθηκαν οι τιμές σε αγαθά που συνθέτουν το “καλάθι της νοικοκυράς”, όπως σε νωπές πατάτες (32,7%), νωπά φρούτα (16,9%), νωπά ψάρια (5,5%), νωπά λαχανικά (3,6%) και κρέατα (0,9%).

2. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΟ ΚΡΙΣΗΣ

Κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί, ωστόσο, ότι η εμμονή και η ταχύτητα μεταβολής του πληθωρισμού εξαρτάται από τον βαθμό επίδρασης των εξωγενών διαταραχών. Μια δημοσιονομική διαταραχή η οποία αντανάκλα μια μόνιμη μεταβολή στη συνολική ζήτηση της οικονομίας δημιουργεί ιδιαίτερα επίμονο και επιταχυνόμενο πληθωρισμό.⁽⁴⁸⁾ Μάλλον επίμονη θα μπορούσε να χαρακτηριστεί για την Ελλάδα τόσο η άνοδος του πληθωρισμού που προκύπτει από τη μόνιμη αύξηση των τιμών του πετρελαίου όσο και η μείωση του πληθωρισμού που προκύπτει από μια αύξηση της

συνολικής παραγωγικότητας. Επίμονο πληθωρισμό στην Ελλάδα δημιουργεί και η μόνιμη αύξηση του ποσοστού των εργοδοτικών εισφορών στην κοινωνική ασφάλιση (επομένως και του κόστους εργασίας). Ας δούμε τώρα πώς οι επιμέρους παράγοντες που αναφέρθηκαν επιδρούν στη διαχρονική διαμόρφωση του πληθωρισμού. Όσον αφορά τη ζώνη του ευρώ, έχει διαπιστωθεί ότι η διασπορά των ρυθμών πληθωρισμού (μεταξύ των χωρών που σήμερα την απαρτίζουν) μειώθηκε σημαντικά την περίοδο 1990-1998, ενώ από το 1999 μέχρι σήμερα παραμένει σχεδόν σταθερή και χαμηλή. Παρατηρείται όμως ότι από το 1999 ορισμένες χώρες της ευρωζώνης (Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία, Ιρλανδία) παρουσιάζουν συνεχώς αξιόλογη θετική διαφορά πληθωρισμού.⁽⁴⁹⁾ Σχετικά με την Ελλάδα, ο 12μηνος ρυθμός του πληθωρισμού παρέμεινε σε πτωτική τροχιά το 1998. Σε αυτό συνέβαλαν η ευνοϊκή εξέλιξη των τιμών των νωπών οπωροκηπευτικών, των τιμών του αργού πετρελαίου στην παγκόσμια αγορά και των τιμολογίων των ΔΕΚΟ (εξωγενείς παράγοντες). Στην αποκλιμάκωση του πληθωρισμού συντέλεσαν ακόμη το χαμηλό κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, η αυστηρή νομισματική πολιτική, καθώς και η περαιτέρω μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος η οποία μετρίασε τις πληθωριστικές πιέσεις και προσδοκίες.⁽⁵⁰⁾ Πτωτική πορεία ακολούθησε ο πληθωρισμός και το 1999 εξαιτίας του υψηλότερου αντιπληθωριστικού αποτελέσματος της νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής καθώς και των μισθολογικών εξελίξεων. Επιτάχυνση παρουσίασε στη ζώνη του ευρώ εξαιτίας του υπερδιπλασιασμού των διεθνών τιμών του αργού πετρελαίου και της υποχώρησης της ισοτιμίας του ευρώ στο ίδιο επίπεδο.

Η διατήρηση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα τους πρώτους μήνες του 2000 επέτρεψε στην Ελλάδα να ικανοποιήσει το κριτήριο σύγκλισης ως προς τη σταθερότητα των τιμών, δεδομένου ότι ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός με βάση τον ΕνΔΤΚ κυμαινόταν, μέχρι και τον Ιούνιο, μεταξύ 2% και 2,1%. Στη διάρκεια του 2000, όμως, ο πληθωρισμός αυξήθηκε στην Ελλάδα, όπως και στη ζώνη του ευρώ. Η εξέλιξη αυτή αντανάκλούσε κυρίως την άνοδο της τιμής του αργού πετρελαίου στην παγκόσμια αγορά και την ανατίμηση του δολαρίου έναντι του ευρώ και της δραχμής. Πράγματι, ο ετήσιος ρυθμός του πληθωρισμού επιταχύνθηκε μεταξύ Δεκεμβρίου 1999 και Δεκεμβρίου 2000 από 2,3% σε 3,7% με βάση τον ΕνΔΤΚ.⁽⁵²⁾

⁽⁴⁸⁾ Ζονζήλος Ν. και Θ. Μητράκος (2006). *Διερεύνηση των επιδράσεων των εξωγενών διαταραχών στην εμμονή και τη δυναμική του πληθωρισμού: Μια μακροοικονομική προσέγγιση για την Ελλάδα. Οικονομικό Δελτίο. Τεύχος 26. Τράπεζα της Ελλάδος*

⁽⁴⁹⁾ *Νομισματική πολιτική, Ενδιάμεση Έκθεση (2003). Οι διαφορές πληθωρισμού εντός της ζώνης του ευρώ και η περίπτωση της Ελλάδας. Τράπεζα της Ελλάδας (51-56).*

⁽⁵⁰⁾ *Νομισματική Πολιτική, Ενδιάμεση Έκθεση (1998). Τράπεζα της Ελλάδος (27-37).*

⁽⁵¹⁾ *Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) (Ιανουάριος 2000). Μηνιαίο Δελτίο (σελ.6)*

⁽⁵²⁾ *Νομισματική Πολιτική 2000-2001 (Μάρτιος 2001). Τράπεζα της Ελλάδος (45-60)*

Τον Ιούνιο του 2001, ο πληθωρισμός, με βάση τον ΕνΔΤΚ, έφτασε στο 4,5% αλλά στη συνέχεια υποχώρησε φτάνοντας στο 3,2% τον Οκτώβριο. Τότε ήταν που ο πληθωρισμός της Ελλάδας ήταν ο 4^{ος} υψηλότερος στη ζώνη του ευρώ (μαζί με εκείνον της Ισπανίας, της Πορτογαλίας και της Ιρλανδίας). Η διακύμανση του ρυθμού ανόδου του ΔΤΚ τους πρώτους 10 μήνες του 2001 αντανακλά κυρίως την αυξομείωση του ρυθμού μεταβολής των εγχώριων λιανικών τιμών των καυσίμων και των νωπών οπωροκηπευτικών. Επιπλέον, η απελευθέρωση ορισμένων αγορών και η περαιτέρω ενσωμάτωση άλλων αγορών στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά, έχει ως συνέπεια συγκεκριμένα αγαθά και υπηρεσίες να είναι περισσότερο εμπορεύσιμα σε διασυνοριακό επίπεδο, γεγονός που συνέβαλε στην ταχύτερη αύξηση της παραγωγικότητας και ενίσχυση του ανταγωνισμού.

Το 2002, ο πληθωρισμός διατηρήθηκε υψηλός και μάλιστα σε επίπεδα τα οποία υπερέβαιναν τα αντίστοιχα των τελευταίων μηνών του 2001 (3,7% τον Οκτώβριο του 2002, έναντι 3% τον Δεκέμβριο του 2001). Στη διαμόρφωση αυτού του αποτελέσματος συνέβαλαν μια σειρά παραγόντων (κυρίως έκτακτοι και εξωγενείς) όπως: Α. οι εξαιρετικά δυσμενείς καιρικές συνθήκες τον 12/2001 και 1/2002, ώθησαν σε πολύ υψηλά επίπεδα τις τιμές των νωπών οπωροκηπευτικών. Β. οι διεθνείς τιμές (σε δολάρια) του αργού πετρελαίου και των άλλων πρώτων υλών αυξήθηκαν, Γ. η εισαγωγή των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ οδήγησε σε στρογγυλοποιήσεις προς τα άνω κατά την τιμολόγηση ορισμένων καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών σε ευρώ, ενώ σε άλλες περιπτώσεις αποτέλεσε πρόσχημα για αυξήσεις που δεν ήταν δικαιολογημένες με βάση την άνοδο του κόστους. Δ. το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος αυξήθηκε ταχύτερα το 2002.⁽⁵³⁾

Όσον αφορά το έτος 2003, παρατηρείται μέση ετήσια αύξηση τόσο του ΕνΔΤΚ όσο και του ΔΤΚ περίπου 3,5% δηλαδή ελαφρά μικρότερη απ' ό,τι το 2002. Σε χαμηλότερο επίπεδο απ' ό,τι το 2003, διαμορφώθηκε και ο πληθωρισμός του 2004, γεγονός, όμως, που οφείλεται αποκλειστικά σε έκτακτους εξωγενείς παράγοντες (κυρίως στη μείωση των τιμών των οπωροκηπευτικών). Ο πυρήνας του πληθωρισμού, ωστόσο, εμφάνισε ανοδική τάση (από 3,1% το 2003 σε 3,6% το 2004) γεγονός το οποίο οφείλεται αφενός σε παράγοντες που ενισχύουν τη ζήτηση και το κόστος παραγωγής αφετέρου στις μη ικανοποιητικές συνθήκες ανταγωνισμού σε ορισμένες αγορές οι οποίες δεν λειτουργούν αποτελεσματικά. Ανάλογη πορεία ακολούθησε ο πληθωρισμός και κατά την διετία 2005-2006. Παράγοντες όπως η άνοδος της τιμής του αργού πετρελαίου, η άνοδος των τιμών των λοιπών εισαγόμενων προϊόντων, η άνοδος του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, η αύξηση της φορολογίας διαμόρφωσαν τον ετήσιο ρυθμό του πληθωρισμού στο 3,5% βάσει του ΕνΔΤΚ. Σχετικά με τον πληθωρισμό του 2007, αυτό το οποίο πρέπει να επισημανθεί είναι ότι αφενός ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός υποχώρησε στο 3% από 3,3% το 2006 λόγω κυρίως προσωρινών ευνοϊκών παραγόντων και ιδίως της μείωσης της τιμής των καυσίμων αφετέρου το τελευταίο τρίμηνο του 2007 παρατηρήθηκε σημαντική έξαρση του πληθωρισμού.

⁽⁵³⁾ Νομισματική πολιτική, Ενδιάμεση Έκθεση (2002). Τράπεζα της Ελλάδος (45-57)

Η έξαρση του πληθωρισμού που είχε ενταθεί στη διάρκεια του 2008 (4,6%), έπληξε ιδιαίτερα τις οικονομικά ασθενέστερες κοινωνικές ομάδες και οφειλόταν σε εκ πρώτης όψεως βραχυχρόνιους εξωτερικούς παράγοντες (τη μεγάλη άνοδο των τιμών των καυσίμων και των τροφίμων διεθνώς) και σε βραχυχρόνιους εγχώριους παράγοντες (την επιτάχυνση του ρυθμού ανόδου του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος).

Τελείως διαφορετική εικόνα παρουσίασε ο πληθωρισμός το 2009. Συγκεκριμένα, ο μέσος ετήσιος ρυθμός του διαμορφώθηκε γύρω στο 1,3% έναντι 4,6% το 2008. Η μεγάλη υποχώρηση του γενικού πληθωρισμού αντανάκλα, μεταξύ άλλων, τη ραγδαία πτώση των διεθνών τιμών του πετρελαίου και των άλλων βασικών εμπορευμάτων που άρχισε μετά τα μέσα του 2008. Επιπλέον, εξαλείφθηκαν οι πληθωριστικές πιέσεις που οφείλονταν στην υπερβάλλουσα ζήτηση. Η εξασθένιση της ζήτησης συνοδεύτηκε τόσο από την μείωση των περιθωρίων κέρδους των επιχειρήσεων όσο και από σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου του κόστους εργασίας.⁽⁵⁴⁾

Ωστόσο, αυτή η θετική εξέλιξη του πληθωρισμού δεν κράτησε παρά μόνο για λίγο. Το κόστος εφαρμογής των αναγκαίων μέτρων για την έξοδο της οικονομίας από την κρίση αντανάκλαται το 2010, μεταξύ άλλων, στην προσωρινή έξαρση του πληθωρισμού η οποία οφείλεται: α. κυρίως στη μεγάλη αύξηση της έμμεσης φορολογίας, β. στην άνοδο της τιμής του αργού πετρελαίου στην παγκόσμια αγορά και γ. σε πολύ μικρότερο βαθμό, στην ανάκαμψη των τιμών των άλλων εισαγόμενων προϊόντων. Τους πρώτους 9 μήνες του 2010 ο ετήσιος ρυθμός ανόδου του ΕνΔΤΚ εμφάνισε έντονη επιτάχυνση από 2,3% τον Ιανουάριο σε 5,7% το Σεπτέμβριο φθάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο από τον Αύγουστο του 1997. Για ολόκληρο το 2010, εκτιμάται ότι ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί γύρω στο 4,8% έναντι 1,3% το 2009. Βεβαίως, καθώς η επίπτωση της αύξησης της έμμεσης φορολογίας στον ετήσιο ρυθμό ανόδου των τιμών σταδιακά θα εξασθενεί στη διάρκεια του 2011, αναμένεται τότε να υποχωρήσει σημαντικά και ο πληθωρισμός. Το ίδιο αποτέλεσμα αναμένεται να έχει και η ενίσχυση του ανταγωνισμού στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών καθώς προχωρά η εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Συνοψίζοντας, αυτό που είναι χρήσιμο να υπογραμμιστεί είναι ότι ο πληθωρισμός, ως φαινόμενο που διακρίνει κυρίως τις αναπτυγμένες οικονομίες, έχει τις ρίζες του κυρίως στην εκδήλωση αφενός υψηλής ζήτησης αφετέρου υψηλού κόστους παραγωγής. Τόσο η αύξηση της ζήτησης όσο και η άνοδος του κόστους μεταφράζονται σε άνοδο των τιμών του καταναλωτή.

⁽⁵⁴⁾ Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2009 (Απρίλιος 2010). Τράπεζα της Ελλάδος (97-106).

Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται σταδιακή αύξηση του ρυθμού του πληθωρισμού με αποκορύφωμα βέβαια το έτος που διανύουμε. Η έξαρση του πληθωρισμού το τρέχον έτος δικαιολογείται απόλυτα από το γεγονός ότι η οικονομία βρίσκεται στη φάση της καθόδου ή κρίσης. Σ' αυτό το πλαίσιο αναφοράς, οι πολιτικές που ακολουθούνται συμβάλλουν αφενός στην καταπολέμηση της ανεργίας αφετέρου στην δημιουργία πληθωρισμού. Το κόστος του πληθωρισμού, τα προβλήματα που δημιουργεί στην οικονομία- δεν είναι καθόλου αμελητέα. Ο πληθωρισμός, ωφελεί τα άτομα, που το εισόδημα τους μεταβάλλεται εύκολα σε βάρος των ατόμων, που έχουν σχετικά σταθερό εισόδημα. Πλήττει δηλαδή κυρίως τους συνταξιούχους, τους δημόσιους υπαλλήλους κ.α. Επιπλέον, επιβαρύνει το ισοζύγιο πληρωμών και μειώνει τα συναλλαγματικά αποθέματα της χώρας. Η κατανομή των συντελεστών παραγωγής δεν είναι άριστη και σπαταλούνται παραγωγικοί πόροι. Τέλος, δημιουργεί προϋποθέσεις και για υπερπληθωρισμό.

Υπό αυτό το πρίσμα, και δεδομένου ότι ο πληθωρισμός από ένα σημείο και πέρα δεν είναι επιθυμητός, κρίνεται σκόπιμο ότι πρέπει να περιοριστεί μέσα κυρίως από παρεμβάσεις διαρθρωτικού χαρακτήρα. Η ενίσχυση του ανταγωνισμού (όπως αντανakλάται σε ένα σχετικά μικρό περιορισμό των περιθωρίων κέρδους) αμβλύνει σημαντικά το πρόβλημα της εμμοσύνης και μειώνει το πρόβλημα του πληθωρισμού μετά από εξωγενείς διαταραχές. Επιπρόσθετα, ο υψηλός βαθμός εξάρτησης του πληθωρισμού από την ιστορική διαδρομή του χαρακτηρίζει σε μεγάλη έκταση και την εμμοσύνη του, γεγονός που αναδεικνύει τη μεγάλη σημασία της προσπάθειας που πρέπει να καταβάλλεται για τον περιορισμό των πληθωριστικών προσδοκιών. Αντίθετα, η μεταβολή ορισμένων από τις διαρθρωτικές παραμέτρους της αγοράς εργασίας δεν φαίνεται να επηρεάζει σημαντικά την εμμοσύνη του πληθωρισμού. Αυτό βέβαια σε καμιά περίπτωση δεν σημαίνει ότι οι επικρατούσες συνθήκες στην αγορά εργασίας και η διαμόρφωση των αμοιβών δεν παίζουν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του πληθωρισμού στην Ελλάδα, ο οποίος εξακολουθεί να υπερβαίνει τον αντίστοιχο της ζώνης του ευρώ.

ΕΝΤΥΠΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΚΕΛΗΣ, 1983, *ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ*, ΑΘΗΝΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
- 2) ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΚΕΛΗΣ, *ΤΙΜΑΡΙΘΜΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ*, 2003, ΑΘΗΝΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΑΚΚΕΛΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
- 3) ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΑΤΑΤΟΥΚΑΣ, ΜΠΑΤΣΙΝΙΔΑΣ ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ, *ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ*, 2012, *ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΘ.ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ*
- 4) ΦΙΛΙΟΣ Φ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, 2000, *Ο ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ*, ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ
- 5) Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος" Larousse Britannica", *Τιμάρθμος*, τόμος 57ος, σελ.248-249
- 6) ΛΙΑΝΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΣ, ΧΑΤΖΗΑΝΔΡΕΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ, 2009, *ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ, ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ*

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) https://www.ecb.europa.eu/home/pdf/students/booklet_el.pdf
w.koybis.wordpress.com Jean-Claude Trichet, Συγγραφέας Dieter Gerdesmeier
- 2) <https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.el.html>
- 3) Joshua Aizenman, Jacob A .Frenkel, 1984, *OPTIMAL WAGE INDEXATION, FOREIGN-EXCHANGE INTERVENTION AND MONETARY POLICY*
<http://www.nber.org/papers/w1329.pdf>
- 4) <https://www.wikipedia.org>,
<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CE%B9%CE%BC%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B8%CE%BC%CE%BF%CF%82>
- 5) <http://www.anastassiadisproperties.gr/content-115.php>, 2010, «Ο πληθωρισμός στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία» Γιαννοπούλου Ελένη, Μ.Λαμπρινίδης, Σ-Ε. Λόλος,
- 6) <https://static.eudoxus.gr/books/29/chapter-11529.pdf>, 2006, <<Εισαγωγή στην οικονομική>>, BEGG DAVID, FISCHER STANLEY, DORNBUSCH RUDIGER,

κεφάλαιο 26,σελ. 196-229,Εκδόσεις Κριτική

7) <http://www.makthes.gr> , 11/09/14 *ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ Συνεχίζει να μειώνεται αλλά με πιο ήπιο ρυθμό, ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ*

8) <http://users.teilam.gr/~emastrogianni/plithorismos.htm> , ημ.προβολής: 01/03/2015 , *Μαστρογιάννη Ε, πληθωρισμός ,αγαθά ,ανεργία, προσφορά, ζήτηση, ανάγκες, ΑΕΠ*

9) <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C117/130/944,3464/>, ημ. Προβολής 01/03/2015, *Αρχές οικονομικής θεωρίας*

10) <http://www.de.teipat.gr/pages/makro/makro.pdf> , *Γεωργακόπουλος Θ., Λιανός Θ., Μπένος Θ., Τσεκούρας Γ., Χατζηπροκοπίου Μ. και Γ. Χρήστου (2007) Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία, Ζ' Έκδοση, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.*